

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra řízení

Diplomová práce

Program rozvoje venkova – chybovost žádostí

Bc. Jitka Kršňáková

© 2018 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Jitka Kršňáková

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Program rozvoje venkova – chybovost žádostí

Název anglicky

Rural Development Programme – Error Rate of Applications

Cíle práce

Cílem práce je identifikace pochybení v rámci realizace projektů překládaných v programu PRV – Program rozvoje venkova ze strany žadatele.

Metodika

Teoretická část práce je vypracována na základě analýzy, komparace a syntézy odborné literatury v oblastech čerpání dotací a projektového řízení. Praktická část práce je vytvořena na základě analýzy dokumentů (projektů podaných v rámci PRV – NUTS2 Severozápad). Výsledkem bude vytvoření doporučení pro žadatele a platební agenturu.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

Program rozvoje venkova, žádost, projekt, NUTS II Severozápad

Doporučené zdroje informací

- BLAŽEK, Jiří a UHLÍŘ David. *Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, implikace*. 2. vyd. Praha: Karolinum, 2011. 3421 s. ISBN 978-80-246197-4-3
- BOHÁČKOVÁ, I. – HRABÁNKOVÁ, M. *Strukturální politika Evropské unie*. Praha: C.H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-111-6.
- FOJTÍKOVÁ, L. a LEBIEDZIK M. *Společné politiky EU: Historie a současnost, se zaměřením na ČR*. Praha: C. H. Beck, 2008, s. 179. 978-80-717-9939-9
- KÖNIG, P. *Rozpočet a politiky Evropské unie : příležitost pro změnu : Petr König a kol.* V Praze: C.H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-011-9.
- KUTSCHERAUER, A. *Strategický regionální management v České republice – vize a realita*. In SVOBODOVÁ, Hana. *Sborník příspěvků z konference Regionální politika v ČR. Efekty a nové výzvy*. Jihlava: GaREP, spol. s r.o. 2009. s. 72-80. ISBN 978-80-904308-3-9
- LUX, G. *The Routledge Handbook to Regional Development in Central and Eastern Europe*. New York, 2017. ISBN 1472485718
- PĚLUCHA, M. *Rozvoj venkova v programovacím období 2007-2013 v kontextu reformy SZP EU*. Praha: IREAS, 2006. ISBN 80-86684-42-3.
- VITURKA, M. *Kvalita podnikatelského prostředí, regionální konkurenceschopnost a strategie regionálního rozvoje České republiky*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3638-9.
- WOKOUN, R. *Regionální rozvoj : východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. Praha: Linde, 2008. ISBN 978-80-7201-699-0.
- WYPLOSZ, C. – BALDWIN, R E. *Ekonomie evropské integrace*. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-1807-1.
-

Předběžný termín obhajoby

2017/18 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Ladislav Pilař, MBA, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra řízení

Elektronicky schváleno dne 11. 3. 2018

prof. Ing. Ivana Tichá, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 12. 3. 2018

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 27. 03. 2018

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Program rozvoje venkova – chybovost žádostí" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 29.3.2018

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala panu Ing. Ladislavu Pilařovi, MBA, Ph.D. za odborné vedení, cenné rady a všestrannou pomoc, kterými přispěl k vypracování mé diplomové práce.

Současně bych chtěla poděkovat panu Ing. Karlu Sekáčovi, řediteli RO SZIF Ústí nad Labem za vstřícný přístup k poskytování informací pro mou práci.

Program rozvoje venkova - chybovost žádostí

Abstrakt

Práce na téma: „Program rozvoje venkova – chybovost žádostí“ se snaží zjistit, jaká byla úspěšnost zaregistrovaných žádostí v Programu rozvoje venkova 2007 – 2013 v regionu NUTS II Severozápad, či naopak kolik podaných žádostí bylo neúspěšných. Zkoumá kdy, proč a v jaké fázi administrace došlo k pochybení a následnému ukončení žádosti. Šetření bylo provedeno na vybraném vzorku, a to všech přijatých žádostí v podopatření I.1.1.1. Modernizace zemědělských podniků. Práce se také snaží zjistit, jestli byli úspěšnější projekty právnických či fyzických osob. U zrealizovaných projektů, kde žadatel/příjemce dotace podal Žádost o proplacení, bylo zjišťováno, zdali byly dotace vyplaceny v plné výši, nebo byla platební agenturou udělena korekce či sankce, které vedly ke snížení konečné dotace.

Klíčová slova: Program rozvoje venkova, Žádost o dotaci, projekt, ukončené žádosti, NUTS II Severozápad, korekce, sankce

Rural development programme – error rate of applications

Abstract

The work on the topic "Rural Development Program - Error rate of Applications" seeks to ascertain the success rate of registered applications in the Rural Development Program 2007 - 2013 in the NUTS II Northwest region. On the other hand the work ascertains how many applications were unsuccessful and when, why and at what stage mistakes, which resulted in termination of registered applications, happened. The survey was carried out on a sample data consisting of all applications received under sub-measure I.1.1.1. Modernization of agricultural holdings. The thesis also tries to find out whether there was a difference in success rate between projects and applicants with different legal form. The work investigates, whether the projects that were successfully implemented and subsequently the claimant / beneficiary of the subsidy asked for reimbursement, were fully paid or the correction or sanctions, which led to a reduction in the final grant, were applied by the paying agency.

Keywords: Rural development programme, grant application, project, rejected applications, NUTS II Northwest, correction, sanction

Obsah

1 Úvod	11
2 Cíl práce a metodika.....	12
2.1 Cíl práce.....	12
2.2 Metodika	12
3 Teoretická východiska.....	14
3.1 Regionální rozvoj a regionální politika	14
3.2 Regionální politika a její cíle	14
3.3 Regionální politika v EU	15
3.4 Strategické dokumenty	17
3.5 Mechanismus hlasování, legislativa	18
3.6 Politika soudržnosti EU 2007 – 2013	19
3.7 Regionální politika v ČR	21
3.7.1 Vývoj regionální politiky v ČR	21
3.7.2 Současná legislativa a mechanismus v ČR.....	23
3.7.3 Strategické dokumenty v ČR	24
3.8 Rozvoj venkova	25
3.8.1 Politika rozvoje venkova	26
3.9 Program rozvoje venkova 2007 – 2013	27
3.10 Program rozvoje venkova v ČR 2007 - 2013	29
3.10.1 Financování PRV	30
3.10.2 Mechanismus žádostí a komunikace.....	30
4 Aplikační část	32
Osa I	33
Osa II.....	33

Osa III	33
Osa IV	34
Osa V	34
4.1 Sledované záměry	34
4.2 Administrativní postupy a procesy platební agentury	34
4.3 Souhrnné údaje za PRV 2007 – 2013	40
4.4 Rozbor administrovaných žádostí ze vzorku v jednotlivých kolech	44
4.5 Souhrnná shrnutí ke sledovaným kolům příjmu	51
4.6 Příčiny korekcí a sankcí ze strany platební agentury.....	57
5 Zhodnocení výsledků a doporučení.....	66
5.1 Zhodnocení	66
5.2 Návrhy a doporučení pro žadatele/příjemce finanční podpory.....	68
5.3 Návrhy a doporučení pro platební agenturu SZIF	71
6 Závěr	74
7 Seznam použitých zdrojů	76
8 Přílohy.....	80
Příloha A Definice a popis sledovaných opatření	80

Seznam obrázků

Obrázek 1 Podíl politiky soudržnosti.....	17
Obrázek 2 Soustava strategických a programových dokumentů pro podporu regionálního rozvoje	25
Obrázek 3 Průběh administrace žádosti.....	39
Obrázek 4 Zaregistrované žádosti PRV dle opatření na všech regionech SZIF (n)	41
Obrázek 5 Procentuální podíl přijatých žádostí PRV dle regionů RO SZIF	42
Obrázek 6 Zaregistrované a proplacené žádosti PRV dle opatření (n).....	44
Obrázek 7 Projekty dle úspěšnosti v jednotlivých letech v relativním vyjádření (v %)...	53

Obrázek 8	Počty žadatelů dle právní subjektivity v jednotlivých letech (n)	54
Obrázek 9	Důvody ukončení administrace žádostí v jednotlivých letech FO (n)	55
Obrázek 10	Důvody ukončení administrace žádostí v jednotlivých letech PO (n)	56
Obrázek 11	Chybovost Žádostí o proplacení v jednotlivých kolech příjmů (n).....	64
Obrázek 12	Počet bezchybných žádostí po jednotlivých kontrolních krocích (n)	66
Obrázek 13	Konečné statusy žádostí dle právnických forem (n)	67

Seznam tabulek

Tabulka 1	Financování Programu rozvoje venkova 2007 - 2013	30
Tabulka 2	Celkový počet zaregistrovaných žádostí dle opatření a regionů (n).....	40
Tabulka 3	Úspěšnost zaregistrovaných žádostí dle opatření (n).....	43
Tabulka 4	Administrovaná kola příjmu Žádostí o dotaci ve sledovaných záměrech	44
Tabulka 5	Míra úspěšnosti žadatelů v relativním vyjádření (v %)	52
Tabulka 6	Rozdělení žadatelů dle právní formy podnikání (n)	53
Tabulka 7	Nejčastější důvody ukončení administrace žádostí u FO dle kol příjmu (n)...	54
Tabulka 8	Nejčastější důvody ukončení administrace žádostí u PO dle kol příjmu (n)...	56
Tabulka 9	Podané Žádosti o proplacení výdajů a počet udělených korekcí/sankcí (n)....	63
Tabulka 10	Úspěšnost dle právnických forem (n)	67

1 Úvod

Dotace ze státního rozpočtu, dotace z národních zdrojů, dotace z Evropské unie. Dotace jsou všude kolem nás, téměř vše může být podporováno z dotací, téměř na každém kroku to lze vidět. Ale jak jsme vlastně úspěšní v čerpání dotací? Například v zemědělství, které je klíčovým odvětvím v prostoru venkova, ale také je velmi důležitým sektorem, jež zabezpečuje obživu obyvatel? Právě proto je tu Program rozvoje venkova, jehož cílem je, aby venkov nesloužil pouze jako prostor pro zemědělskou prvovýrobu, ale naopak se zvýšila konkurenceschopnost v zemědělství, potravinářství a došlo rozvoji venkovských oblastí.

V souladu s nařízením Rady (ES) č. 1698/2005 a prováděcími pravidly uvedené normy byl zpracován Národní strategický plán rozvoje venkova. Program rozvoje venkova České republiky na období 2007 – 2013 vychází z tohoto plánu. Program rozvoje venkova, který zajišťuje působení Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova.

K naplňování cílů Lisabonské strategie ve všech jejích oblastech měly přispívat opatření Programu rozvoje venkova. Jednalo se o oblasti: společnost založená na znalostech, vnitřní trh a podnikatelské prostředí, trh práce a udržitelný rozvoj.

Hlavním cílem programu je obnova, zachování a zlepšení ekosystémů závislých na zemědělství prostřednictvím zejména agroenvironmentálních opatření, dále investice pro konkurenceschopnost a inovace zemědělských podniků, podpora vstupu mladých lidí do zemědělství nebo krajinná infrastruktura. Program také podporuje diverzifikaci ekonomických aktivit ve venkovském prostoru s cílem vytvářet nová pracovní místa a zvýšit hospodářský rozvoj. Podporován je také komunitně vedený místní rozvoj, resp. metoda LEADER, která přispívá k lepšímu zacílení podpory na místní potřeby daného venkovského území a rozvoji spolupráce aktérů na místní úrovni.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Práce se zaměřuje na zhodnocení evropské hospodářské politiky Programu rozvoje venkova 2007–2013 (vybrané opatření). Cílem bude prozkoumat žádosti v průběhu jejich celé administrace od příjmu až po proplacení a zjistit, zdali nedošlo k pochybení, které vedlo k sankci, případně jejímu ukončení. Záměrem je prozkoumat chybovost žádostí zejména ze strany žadatelů/příjemců dotací v regionu NUTS II Severozápad. Práce by měla zjistit, kdy a v jaké fázi dochází k chybám, důvody ukončení administrace projektů či nedoporučení žádostí k financování. V rámci práce bude dále u proplacených žádostí zjišťováno, zdali konečná dotace nebyla snížena o korekci, či případnou sankci ze strany platební agentury. Závěrem budou aplikovány návrhy a doporučení pro žadatele/příjemce dotace a pro platební agenturu Státní zemědělský intervenční fond.

2.2 Metodika

Úvodní kapitoly týkající se problematiky venkova v obecné rovině, regionální rozvoj, regionální politika, rozvoj venkova a Program rozvoje venkova byly zpracovány na základě analýzy dokumentů a knižních titulů od českých a zahraničních autorů.

Analytická část zahrnuje administrativní postupy a procesy platební agentury. Ke stěžejní části byly použity informace a poklady, které byly poskytnuty platební agenturou RO SZIF Ústí nad Labem se svolením ředitele RO SZIF Ústí nad Labem. Poskytnutá data konkrétně ukazují všechny zaregistrované žádosti v Programu rozvoje venkova NUTS II Severozápad, opatření I.1.1. Modernizace zemědělských podniků, a to konkrétně záměry I.1.1.1.a) Stavby a technologie pro živočišnou výrobu a I.1.1.1. b) Stavby a technologie pro rostlinou výrobu za období 2007-2013. Celkem se jednalo o 917 zaregistrovaných žádostí v tomto opatření. Žádosti byly rozděleny na jednotlivá kola, podle právní subjektivity na právnické a fyzické osoby, a dále podle statusu žádosti na nedoporučené žádosti, ukončené žádosti a žádosti s předloženou Žádostí o proplacení. Nedoporučené žádosti nebyly již dále analyzovány. Jedná se o projekty, které nebyly doporučeny z důvodu nízkého počtu získaných bodů. U ukončených žádostí byl zjišťován konkrétní důvod ukončení. Poslední skupina žádostí, u kterých byly předloženy Žádosti o proplacení, byly fyzicky analyzovány na RO SZIF Ústí nad Labem. Důvodem bylo získání doplňujících informací, jelikož

z poskytnutých podkladů z platební agentury nebylo možné zjistit, zdali proplacená výše dotace nebyla snížena o korekci či sankci.

Po analýze všech získaných údajů, dojde k souhrnnému shrnutí k ukončeným žádostem, příčiny korekcí a sankcí udělených platební agenturou. Závěrem jsou vysloveny návrhy, doporučení pro žadatele/příjemce finanční podpor a návrhy, doporučení pro platební agenturu Státní zemědělský intervenční fond.

Byly tedy sledovány tyto údaje:

- počet zaregistrovaných Žádostí o dotaci dle právní formy podnikání, a to zvlášť pro fyzické a právnické osoby;
- konečný status Žádostí o dotaci dle právní formy;
- důvody ukončení administrace žádostí;
- množství administrovaných žádostí o proplacení výdajů;
- počet žádostí, u kterých byla zjištěna nesrovnalost vedoucí ke korekcím či sankcím;
- konkrétní důvody pro udělení korekce a sankce.

Metodologickými přístupy, na kterých tato práce stojí, je především kompilace dat, jejich analýza, komparace a interpretace z nich vzešlých výsledků. Použity jsou hlavně postupy kvantitativní analýzy. Výsledky jsou předkládány zejména v podobě grafů a tabulek s příslušnými komentáři.

3 Teoretická východiska

3.1 Regionální rozvoj a regionální politika

Pro reálný ekonomický rozvoj je charakteristické nerovnoměrné rozprostření výrobních zdrojů, ale i dalších ekonomických, avšak i neekonomických faktorů. Tyto podmínky pak ovlivňují celkovou efektivitu ekonomického rozvoje, který se v souvislosti s tímto projevuje diferencovaným způsobem. V důsledku této skutečnosti vzniká celá řada závažných regionálních problémů, jež vyvolávají nutnost regionální politiky orientované zejména na řešení negativních ekonomických či sociálních dopadů, které jsou indikovány právě nerovnoměrným ekonomickým rozvojem. Avšak současnou regionální politikou je tento tradiční cíl pojat v širším kontextu podpory harmonického a udržitelného ekonomického rozvoje, přičemž se klade zvýšený důraz na ekonomický růst a také na zvyšování konkurenceschopnosti daného regionu¹.

3.2 Regionální politika a její cíle

V literatuře lze nalézt nespočet definic regionální politiky, avšak žádná z nich nebyla stanovena jako obecně uznatelná. Avšak příkladem lze uvést definici, kterou ve své publikaci uvádí Wokoun a kol., dle ní lze regionální politiku chápat jako „*soubor cílů, opatření a nástrojů vedoucích ke snižování příliš velkých rozdílů v socioekonomické úrovni jednotlivých regionů*“².

Obecně lze u regionální politiky rozlišit dva základní způsoby pojetí. Prvním z nich je konvergenční pohled, jehož přirozenou základní tendencí je vyrovnávání rozdílů mezi regiony. Druhým je pak divergenční pojetí, kdy v průběhu vývoje spíše dochází k dalšímu zvětšování meziregionálních rozdílů³.

Zcela nově jsou pojaty cíle, které Společenství stanovilo v zájmu svého rozvoje na období 2007-2013. Při jejich stanovení instituce reagovaly na strategii přijatou na zasedání Evropské rady v Lisabonu ve dnech 23. a 24. března 2000 v Göteborgu ve dnech 15. a 16.

¹ VITURKA, M. a kol. *Kvalita podnikatelského prostředí, regionální konkurenceschopnost a strategie regionálního rozvoje České Republiky*. 2010, s. 126.

² WOKOUN, R. a kol. *Regionální rozvoj: východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. 2008, s. 29.

³ BLAŽEK, J., UHLÍŘ, D. *Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, implikace*. 2. vyd. Praha: Karolinum. 2011, s. 14.

června 2001. Na nich byla jako hlavní nástroj pro růst a zaměstnanost uznána politika hospodářské a sociální soudružnosti⁴.

Regionální politika představuje soubor intervencí, zaměřených podle konkrétní situace státu a jeho regionů a podle očekávaných vývojových tendencí, na podporu opatření vedoucích k růstu ekonomických aktivit a lepšímu územnímu rozložení v území a k rozvoji infrastruktury. Základní podmínkou je jasné definování priorit a koncentrace prostředků na tyto priority⁵:

- podpora oblastí s vysokou dlouhodobou nezaměstnaností;
- omezení další expanze přetížených aglomerací;
- zmenšení meziregionálních rozdílů a tím dopomocť makroekonomické stability;
- zastavení migrace, která je motivovaná pracovními důvody;
- dosažení vyššího tempa růstu při plném využití pracovních sil;
- větší rovnoměrnost v rozprostření ekonomických aktivit;
- uvedení regionů na samostatnou růstovou dráhu;
- udržování (posilování) regionální identity a kultury.

3.3 Regionální politika v EU

I v EU je zaměření regionální politiky na vyrovnávání hospodářských a sociálních rozdílů mezi jednotlivými regiony, kterých je 276 ve 28 členských státech. Lze říci, že v budování jednotného trhu EU hraje zásadní roli. V současnosti je kohezní politika umocněna na jedné straně zaváděním jednotné měny, která je pro jednotlivé členské státy eurozóny omezující v nemožnosti ovlivňovat ekonomiku prostřednictvím měnových kurzů, a na straně druhé, se k EU přidržují země, jejichž příjmy se nacházejí výrazně pod jejím průměrem⁶.

Hlavním cílem zřízení EU bylo právě starost o méně rozvinuté evropské regiony. Avšak od počátku vzniku součástí regionální politiky nebyly stanoveny cíle, a úkol pomáhat znevýhodněným regionům byl ponechán v rukou národních vlád⁷. Své regionální problémy si tak řešila každá členská země samostatně dle svého uvážení a prostředků. Ani

⁴ BOHÁČKOVÁ, I., HRABÁNKOVÁ, M. *Strukturální politika EU*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck. 2009, s. 43.

⁵ MMR ČR. Strategie regionálního rozvoje České republiky [online]. © květen 2006 [cit. 2018-03-12]. Dostupné z WWW: <https://www.mmr.cz/cs/Regionalni-politika-a-cestovni-ruch/Podpora-regionu/Koncepce-Strategie/Archiv/Strategie-regionálního-rozvoje-Ceske-republiky-na>

⁶ NOVÁK, O., FRIČOVÁ, V. *Regionální politika*. [online]. ©2005 - 2017. [cit. 2017-05-22]. Dostupné z WWW: <https://www.euroskop.cz/8948/sekce/regionalni-politika/>.

⁷ BALDWIN, R. *Ekonomie evropské integrace*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing. 2008, s. 263.

v případě zavádění nadnárodního přístupu v regionální politice nepanovaly ambice přesně a jednotně vymezovat cíle, jež by měly být prostřednictvím regionálních opatření naplňovány. Členskými státy bylo pouze doporučováno, aby v rámci regionálně-politických opatření řešily zejména problematiku vytváření a udržování pracovních míst, především v zemědělsky orientovaných regionech, ale také v regionech, jež byly zasaženy úpadkem průmyslu. Tyto doporučení lze označit jako první snahy o sjednocení doposud diferencovaných cílů jednotlivých regionálních politik členských států⁸. Také míra financování v porovnání s velkou chudobou v některých regionech členských států byla zanedbatelná. Jejich výše se postupem času jen pomalu zvyšovala. Strukturální výdaje v roce 1970 činily pouhé 3 % z rozpočtu EU, v roce 1980 se zvýšily na 11 %. V této době se EU soustředila spíše na umělé zvyšování cen zemědělských výrobků prostřednictvím Společné zemědělské politiky. Rozpočet se tak víceméně skládal pouze z administrativních nákladů na tuto politiku a něco mála navíc⁹.

Změna nastala v roce 1988, kdy byly poprvé stanoveny první závazné cíle regionální politiky EU pro pětileté období (1989 – 1993). Jednalo se zejména o cíle, které byly v souladu se záměry v oblasti budování vnitřního trhu a také se záměry v eliminaci jeho možných negativních dopadů¹⁰. Od této doby do současnosti jsou cíle vždy stanovovány na sedmileté období. Objem prostředků na politiku soudržnosti, pro jednotlivé regionální politiky, stále stoupá (obrázek č. 1). Po zemědělské politice se jedná o druhou největší položku rozpočtu EU. A zatímco výdaje na zemědělství postupem času klesají, objem prostředků pro regiony se zatím vždy zvyšovaly¹¹.

Z uvedeného je tak patrné, že hlavním nástrojem strukturální a regionální politiky EU se staly strukturální fondy. Vedle strukturálních fondů, však také existuje fond soudržnosti (kohezní fond), z něhož jsou poskytovány finanční prostředky hospodářsky slabším zemím EU. Základním účelem vytvoření strukturálních fondů bylo a je prostřednictvím rozvojových programů a projektů snižovat zaostalost znevýhodněných regionů, a to včetně venkovských, a zajistit zde vyrovnaný a udržitelný rozvoj. Oproti Společné zemědělské politice EU, jež se striktně drží dohodnutých norem a pravidel a má více méně spíše

⁸ BOHÁČKOVÁ, I., HRABÁNKOVÁ, M. *Strukturální politika EU*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck. 2009, s. 33.

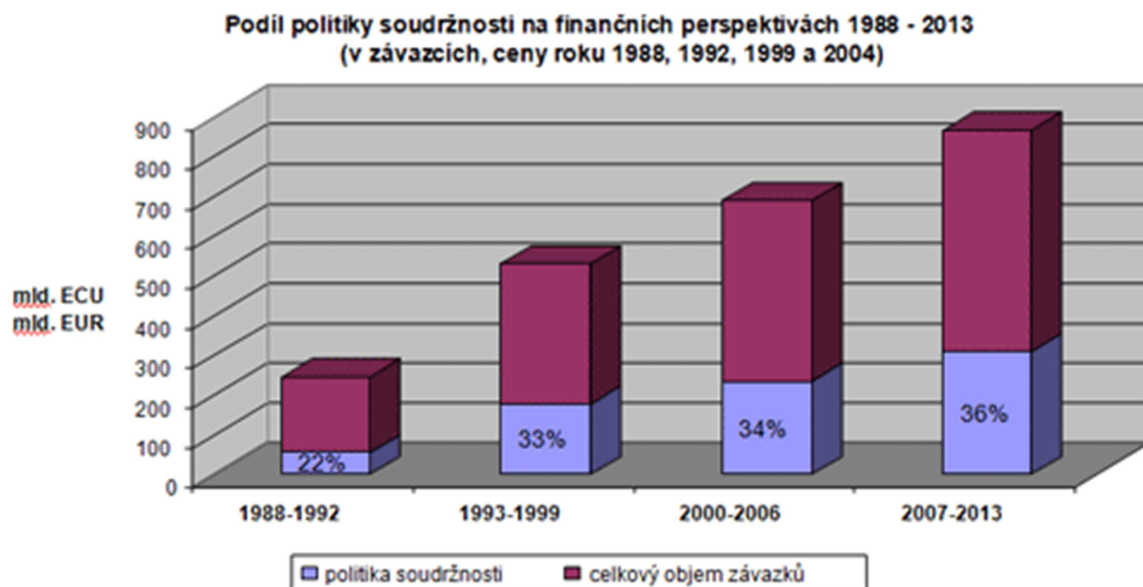
⁹ BALDWIN, R. *Ekonomie evropské integrace*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing. 2008, s. 263.

¹⁰ BOHÁČKOVÁ, I., HRABÁNKOVÁ, M. *Strukturální politika EU*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck. 2009, s. 33.

¹¹ NOVÁK, O., FRIČOVÁ, V. *Regionální politika*. [online]. ©2005 - 2017. [cit. 2017-05-22]. Dostupné z WWW: <https://www.euroskop.cz/8948/sekce/regionalni-politika/>.

nárokový charakter, strukturální fondy poskytují značný prostor k individuálnímu přístupu řešení konkrétních problémů¹².

Obrázek 1 Podíl politiky soudržnosti

Zdroj: NOVÁK, O., FRIČOVÁ V. *Regionální politika*. [online]. ©2005 - 2017. [cit. 2017-05-22]. Dostupné z WWW: <https://www.euroskop.cz/8948/sekce/regionalni-politika/>

3.4 Strategické dokumenty

Pro realizaci daných cílů regionálního rozvoje je nutné důsledná strategie a programování. Strategický management je složitý interaktivní proces, který klade velké nároky na odbornost i lidskost všech jeho aktérů. Proces strategického řízení zahrnuje velké množství vzájemně provázaných aktivit, ty lze rozčlenit do tří základních fází, kterými jsou¹³:

- strategická analýza;
- strategický výběr (návrh strategie);
- implementace (realizace) strategie.

Koncepčním dokumentem strategického řízení regionu je Strategie rozvoje, který je formulován pro delší časové období přístupu k podpoře rozvoje územního celku (kraje,

¹² WOKOUN, R. a kol. *Regionální rozvoj: východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. 2008, s. 329 – 330.

¹³ WOKOUN, R. a kol. *Regionální rozvoj: východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. 2008, s. 430.

mikroregionu, obce). Strategie rozvoje stanovuje strategické cíle a jejich funkční částí, hlavní cesty k jejich dosažení, mimo jiné také poskytuje potřebná východiska a také základní rámec pro vypracování Programu rozvoje, který je v této souvislosti dalším důležitým dokumentem. V tomto případě se jedná o základní střednědobý dokument, tedy na 3 až 7 let, který má za úlohu podporovat rozvoj území. Současně však také funguje jako nástroj řízení této podpory. V tomto dokumentu je důležité zformulovat a rozfázovat jednotlivé rozvojové aktivity takovým způsobem, aby co nejúčinněji přispívaly k vyrovnanému a udržitelnému rozvoji území.

Ve všech případech pro možnost čerpání zdrojů podpory ze strukturálních fondů i fondu soudržnosti je nutné, aby příjemci této pomoci (na úrovni států, regionů i předkladatelé konkrétních projektů) vyvinuli značné úsilí a předložili EU velmi kvalitní programové a projektové dokumenty¹⁴.

3.5 Mechanismus hlasování, legislativa

V souladu s principy EU, především pak s principem solidarity, byla zformována regionální a strukturální politika EU. Ta prostřednictvím nově vytvořeného systému umožnila postupně snižovat hospodářské a sociální rozdíly mezi jednotlivými regiony EU. Tyto nerovnosti, jak již bylo nastíněno, vznikají v důsledku nevhodných hospodářských a sociálních struktur, bylo tedy nezbytné, aby se EU se vhodně zvolenou cestou nápravy těchto nevyhovujících struktur postavila k postupnému vyrovnávání těchto rozdílů. Jedná se především o zemědělství, průmysl a služby. Tento záměr tedy vedl k rozvoji hospodářské a sociální soudržnosti, kterou EU realizuje prostřednictvím strukturálních fondů, zejména pak fondu soudržnosti, ale i fondu pro zemědělství a venkov¹⁵.

Obecně kompetence regionální politiky spadají do rukou několika orgánů EU¹⁶:

- Evropská komise - problematika regionální politiky je v kompetenci Generálního ředitelství pro regionální a městskou politiku;
- Evropský parlament - Výbor pro regionální rozvoj;
- Výbor regionů - Komise pro politiku územní soudržnosti a rozpočet EU;

¹⁴ WOKOUN, R. a kol. *Regionální rozvoj: východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programován.* 2008, s. 330.

¹⁵ BOHÁČKOVÁ, I., HRABÁNKOVÁ, M. *Strukturální politika EU.* 1. vyd. Praha: C. H. Beck. 2009, s. 1.

¹⁶ NOVÁK, O., FRIČOVÁ, V. *Regionální politika.* [online]. ©2005 - 2017. [cit. 2017-05-22]. Dostupné z WWW: <https://www.euroskop.cz/8948/sekce/regionalni-politika/>.

- Hospodářský a sociální výbor - poradní instituce, která poskytuje odborné poradenství hlavním orgánům EU.

Politika hospodářské a sociální soudržnosti lze označit jako tradiční, která je již zakotvena ve Smlouvě o založení EU. Jejím právním základem jsou články 158 - 162 Smlouvy o ES. Jedná se o politiku, jež je koncipovaná jako tzv. komunitární či koordinovaná politika. Což znamená, že samotná realizace regionální politiky spočívá na jednotlivých členských státech, avšak koordinace a harmonizace spočívá v nadnárodních, čili komunitárních působnostech.

Výhradní právo na předkládání legislativních návrhů v této oblasti má Evropská komise. V současnosti se legislativa politiky soudržnosti sestává z celkem 5 nařízení¹⁷:

- Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 z 11. července 2006 - cíle, principy, základní pravidla programování, řízení, financování, monitorování a kontroly čerpání;
- nařízení Rady (ES) o Fondu soudržnosti č. 1084/2006 z 11. července 2006 - posláni, oblasti intervence a podmínky podpory;
- nařízení Evropského Parlamentu a Rady o Evropském fondu regionálního rozvoje č. 1080/2006 z 5. července 2006 – zaměření aktivit, jež jsou podporovány tímto fondem dle jednotlivých cílů, detaily programování a implementace;
- nařízení Evropského parlamentu a Rady o Evropském sociálním fondu č. 1081/2006 z 5. července 2006;
- nařízení Evropského parlamentu a Rady o Evropském seskupení pro územní spolupráci č. 1082/2006 z 5. července 2006.

3.6 Politika soudržnosti EU 2007 – 2013

Na období 2007 až 2013 bylo stanovení cílů pojato novým způsobem. Podnětem byla reakce na přijatou strategii zasedáním Evropské rady v Lisabonu 23. a 24. března roku 2000 a v Göteborgu 15. a 16. června 2001. Na nich byla politika hospodářské a sociální soudržnosti uznána jako hlavní nástroj pro růst a zaměstnanost¹⁸. Strukturální fondy i výdajové priority se formovaly jako ad hoc reakce na různé politické tlaky, jež se objevily vždy po rozšíření EU o další členské státy. V tomto návrhu se Komise snažila prosadit

¹⁷ NOVÁK, O., FRIČOVÁ, V. *Regionální politika*. [online]. ©2005 - 2017. [cit. 2017-05-22]. Dostupné z WWW: <https://www.euroskop.cz/8948/sekce/regionalni-politika/>.

¹⁸ BOHÁČKOVÁ, I., HRABÁNKOVÁ, M. *Strukturální politika EU*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck. 2009, s. 43.

větší soudržnost a zlepšit efektivitu s jakou byly finanční zdroje použity. Pozornost se soustředila především do dvou oblastí, a to¹⁹:

- větší strategické koordinace kohezní politiky k zajištění priorit evropské regionální politiky v národních a regionálních rozvojových programech;
- zlepšení efektivity finančních prostředků zavedením jasnějšího a decentralizovaného sdílení odpovědnosti za finanční řízení i kontrolu.

Cíle byly stanoveny tři²⁰:

- konvergence;
- regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost;
- evropská územní spolupráce.

1. Cíl konvergence

Pod pojmem konvergence lze rozumět podporu hospodářského a sociálního rozvoje regionů na úrovni NUTS II (regionů soudržnosti), kde je HDP na obyvatele méně než 75 % průměru pro celou EU. K čerpání z tohoto cíle jsou také oprávněné ty státy, jejichž hrubý národní důchod na obyvatele je nižší než 90 % průměru pro celou EU. Cíl konvergence byl financovaný z Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu a Fondu soudržnosti. V ČR do plnění tohoto cíle spadaly všechny regiony soudržnosti mimo Hlavního města Prahy.

2. Cíl Regionální konkurenceschopnosti a zaměstnanosti

Jednalo se o podporu regionů na úrovni NUTS II či NUTS I (území např. ČR), které limitní ukazatele pro zařazení do cíle Konvergence přesahují. Tento cíl byl financován z Evropského fondu pro regionální rozvoj a Evropského sociálního fondu. V ČR se tento cíl vztahoval pouze na Hlavní město Praha.

3. Cíl Evropské územní spolupráce

Tímto cílem EU podporovala přeshraniční spolupráci regionů na úrovni NUTS III (krajů), jež se nacházely podél všech vnitřních pozemních hranic, avšak i některých

¹⁹ BALDWIN, R. *Ekonomie evropské integrace*. 1. vyd. Praha: Grada Publishin., 2008, s. 265.

²⁰ EVROPSKÁ UNIE. *Politika soudržnosti 2007 – 2013: Poznámky a úřední texty*. Lucembursko: Úřad pro úřední tisky Evropských společenství. 2007, s. 10.

vnějších, a všech regionů úrovně NUTS III rozkládajících se podél námořních hranic, které jsou obecně od sebe vzdáleny nejvýše 150 km. Také byla podporována meziregionální a nadnárodní spolupráce regionů. Tento cíl byl financovaný především z Evropského fondu pro regionální rozvoj a v případě ČR do jeho plnění spadaly všechny regiony²¹.

3.7 Regionální politika v ČR

3.7.1 Vývoj regionální politiky v ČR

Regionální politice se vláda ČR věnuje poměrně krátkou dobu. Od roku 1945, tedy v poválečném období ztratila regionální politika prakticky smysl, neboť bylo nutné nejprve obnovit oblasti nejvíce ovlivněné válečnými a poválečnými událostmi. Masivní podpoře se těšily zejména pohraniční oblasti, ale také Slovensko a hospodářsky slabé české kraje. Rozvoj regionů a jeho problematika byla řešena v rámci zákonů o tzv. pětiletých plánech, ve kterých byly přímo stanoveny a jmenovány jednotlivé akce.

Po pádu komunistického režimu bylo na programu vlády řešení mnoho problémů, které souviseli s privatizací, transformací, apod. Prostor pro řešení regionální politiky byl velmi malý. Dochází k podstatným změnám např. přechod od direktivního řízení k tržnímu hospodářství, změna vlastnických forem atd., což také podstatně mění cíle regionálního rozvoje.

Na podporu zaostávajících regionů bývalé Ministerstvo hospodářství ČR zpracovalo řadu materiálů. Větší účinnosti přijatých opatření však stále bránily omezené finanční prostředky státního rozpočtu. Mezi lety 1991–1992 se hospodářské rozdíly v ČR ještě více prohloubily, a bylo nutné přistoupit k pečlivé podpoře problémových regionů. Jedním z prvních kroků, ke kterým bylo v této souvislosti přistoupeno, byla podpora malého a středního podnikání (dále pouze MSP), jež začala probíhat od roku 1992.

Jako první výraznější náznak realizace regionální politiky v ČR lze označit schválení „*Zásad regionální politiky vlády ČR*“ v roce 1992. Tento dokument navázal na zákon o státní podpoře MSP. Aktivita státu a jeho orgánů se tehdy soustředila na podporu efektivního fungování trhu jako celku při zohlednění regionální dimenze. Cílem této politiky mělo být povzbuzení nabídkové strany ekonomiky, a to formou přímé podpory podnikání a výstavby infrastruktury. V žádném případě se tak nejednalo

²¹ MMR ČR. *Programové období 2007 – 2013*. [online]. ©2012. [cit. 2017-05-23]. Dostupné z WWW: <https://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013>.

o přerozdělování zdrojů, které byly vytvořeny ve výkonnějších regionech, ale spíše o podporu ekonomicky efektivních projektů.

Rozpad ČSFR v roce 1993 znamenal nutnost přeměny veřejné správy a potřebu institucionalizovat příslušnými zákony status státních i samosprávných úředníků, provést vhodnou europeizaci veřejné správy a institucionalizaci správního soudnictví. Rok 1997 přinesla přijetí ústavního zákona o vytvoření vyšších územních samosprávných celků – krajů, avšak k jeho realizaci došlo v roce 2000 na základě zákona č. 129/2000 Sb., o krajích²².

Nicméně regionální politika byla až do roku 1996 na okraji politického zájmu a činnosti v této souvislosti byly omezené pouze na podporu MSP. Podpora MSP se dále vyvíjela v „*programu REGION*“. Cílem tohoto programu bylo zvýšení přitažlivosti MSP, pomocí zvýhodněných podmínek, především pak ve vybraných hospodářsky (strukturálně) problémových regionech. Realizátorem tohoto projektu byla tehdy Českomoravská záruční a rozvojová banka.

V roce 1996 začalo postupně docházet k aktivizaci regionální politiky, a to především z důvodu možného vstupu do EU. Mimo to také začali narůstat socioekonomické meziregionální rozdíly. Proces aktivizace měl za následek řadu změn v oblasti institucionálního zajištění regionální politiky nejen na centrální, ale i regionální úrovni. Jako nejpodstatnější krok v tomto období lze označit vznik „*Ministerstva pro místní rozvoj ČR*“. Došlo také k posílení regionálních odborů na okresních úřadech. Významným krokem mimo jiné také bylo schválení 14-ti krajů, které se v pozdějších letech staly střední úrovní české regionální politiky.

V roce 1998 došlo k přijetí Zásad regionální politiky ČR Usnesením vlády č. 235/1998 ze dne 8. dubna 1998. Tyto zásady vytvořily základní podmínky pro vybudování uceleného systému regionální politiky v ČR. Stejnou podobu, kterou uplatňovali v zemích se standardní tržní ekonomikou po desítky let. Předtím byla opatření státu v oblasti podpory regionálního rozvoje a v oblasti řešení regionálních problémů pouze jednorázová a měla časově omezený charakter. Jednalo se zejména jen o snížení nadprůměrné nezaměstnanosti v dotčených oblastech státu²³.

²² MATES, P., KADEŘÁBKOVÁ, J., WOKOUN, R. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 2. vyd., Plzeň, Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008, s. 241.

²³ POSTRÁNECKÝ, J. *Regionální politika a regionální rozvoj v ČR*. In *Urbanismus a územní rozvoj*. Ročník XIII, číslo 5/2010. s. 10.

V souvislosti s hospodářskou krizí se v polovině 90. let poměrně výrazně prohloubily rozdíly v hospodářské a sociální situaci jednotlivých regionů. Z tohoto důvodu bylo nutné přijmout zásady regionální politiky, jelikož bylo zřejmé, že pouze opatření odvětvové povahy nebo jednorázové regionálně zaměřené kroky nemohou vést ke zlepšení daného stavu. Bylo zapotřebí vytvořit jednotný programový, institucionální, legislativní, finančně nástrojový rámec pro permanentní uplatňování regionální politiky. Také zahájení přípravy ČR na vstup do Evropské unie bylo dalším impulzem pro přijetí zásad. Ze strany Evropské komise přišlo v roce 1997 první hodnocení předpokladů pro náš vstup do EU. Toto hodnocení bylo velmi kritické a konstatovalo, že regionální politika v ČR prakticky neexistuje. Což představovalo vážnou překážku k úspěšnému přístupovému procesu. Tento fakt bylo nutné vyřešit, jelikož bylo zřejmé, že ČR po svém vstupu do EU bude vzhledem k výrazně nižší ekonomické výkonnosti svých regionů (s výjimkou hlavního města Prahy) významným příjemcem finančních prostředků z evropských fondů v rámci politiky hospodářské a sociální soudržnosti představující evropskou dimenzi regionální politiky.

Přijetí zákona 248/2000 Sb. pro ČR znamenalo významné přiblížení k legislativní úpravě regionální politiky EU. Byly zde mimo jiné také poprvé definovány některé významné pojmy, jako je např. region, jenž byl definován jako „územní celek, který je vymezen pomocí administrativních hranic krajů, okresů, obcí nebo sdružení obcí, jejichž rozvoj je podporován pomocí zákona 248/2000 Sb.“, apod.

V roce 2001 započala svou činnost zastupitelstva krajů a byl také dokončen proces utváření územních celků dle zákona č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů. Roku 2002 byly ustanoveny regionální rady na úrovni NUTS 2, jež začaly zajišťovat programování a zavádění regionálních rozvojových programů. Rok 2003 se pak stal posledním rokem příprav na vstup ČR do EU.

V roce 2006 na základě usnesení vlády č. 829/2006 byly nově stanoveny regiony se soustředěnou podporou státu, a to jako regiony s vysoce nadprůměrnou nezaměstnaností, strukturálně postižené regiony či hospodářsky slabé regiony.

3.7.2 Současná legislativa a mechanismus v ČR

V současnosti je hlavním koordinátorem regionální politiky v ČR Ministerstvo pro místní rozvoj ČR (dále pouze MMR ČR). Dle něj regionální politika spočívá ve zpracovávání a uvádění do praxe koncepčních dokumentů a strategií, poskytování pomoci

prostřednictvím podpůrných programů. Mimo uvedené také připravuje strategie obnovy postižených území po živelních a jiných pohromách mimořádného rozsahu. Jako základní cíle regionální politiky MMR uvádí rozvoj regionů, který je zaměřený na jejich soudržnost a zvyšování konkurenceschopnosti²⁴.

V podmínkách ČR se regionální politika uplatňuje z úrovně EU vůči vybraným regionům NUTS 2, z úrovně státu vůči vybraným státem podporovaným regionům, které jsou vymezeny v § 4 již výše uvedeného zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů a z úrovně krajů vůči vybraným mikroregionům²⁵.

3.7.3 Strategické dokumenty v ČR

Hlavním dokumentem, na jehož základě se postupuje u zpracování dalších rozvojových dokumentů a označuje se za nejvýznamnější podklad pro regionální pomoc, ustanovil § 5 zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje Strategii regionálního rozvoje ČR (SRR), za jehož vytváření odpovídá Ministerstvo pro místní rozvoj. Tato strategie se vytváří pro období, které koresponduje s cyklem kohezní politiky EU (vypracovány pro roky 2007 – 2013), a plynule navazuje na předešlou strategii z roku 2000. Strategie regionálního rozvoje obsahuje zejména²⁶:

- analýzu stavu regionálního rozvoje,
- charakteristiku silných a slabých stránek v rozvoji jednotlivých krajů a okresů,
- strategické cíle regionálního rozvoje v ČR,
- vymezení státem podporovaných regionů,
- doporučení dotčeným ústředním správním úřadům a krajům pro zaměření rozvoje odvětví spadajících do jejich působnosti.

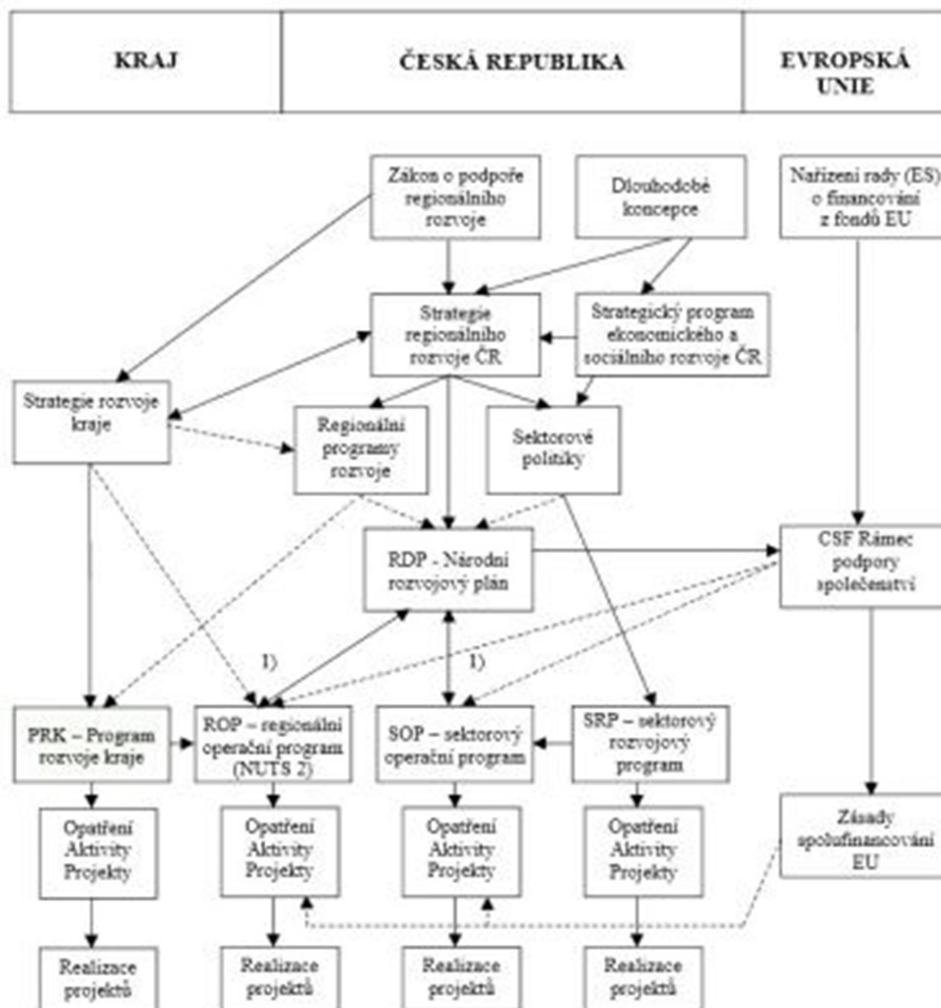
Strategie i programy rozvoje si podobně zpracovávají i jednotlivé kraje, často i mikroregiony či obce. Soustava strategických dokumentů pro podporu regionálního rozvoje pro období 2007–2013 znázorňuje obrázek níže.

²⁴ MMR ČR. *Podpora regionů*. [online]. ©2012. [cit. 2017-05-22]. Dostupné z WWW: <http://www.mmr.cz/cs/Regionalni-politika-a-cestovni-ruch/Podpora-regionu>.

²⁵ POSTRÁNECKÝ, J. *Regionální politika a regionální rozvoj v ČR*. In *Urbanismus a územní rozvoj*. Ročník XIII, číslo 5/2010, s. 10.

²⁶ MMR ČR. *Strategie regionálního rozvoje ČR na roky 2007 – 2013*. [online]. ©2012. [cit. 2017-05-26]. Dostupné z WWW: <https://www.mmr.cz/cs/Regionalni-politika-a-cestovni-ruch/Podpora-regionu/Koncepce-Strategie/Archiv/Strategie-regionalniho-rozvoje-Ceske-republiky-na>.

Obrázek 2 Soustava strategických a programových dokumentů pro podporu regionálního rozvoje

Zdroj: KUTSCHERAUER, A. Strategický regionální management v České republice – vize a realita. In SVOBODOVÁ, Hana. Sborník příspěvků z konference Regionální politika v ČR: Efekty a nové výzvy.

Jihlava: GaREP, spol. s r.o. 2009. s. 72–80. ISBN 978-80-904308-3-9

3.8 Rozvoj venkova

V SSR je problematika rozvoje venkova zahrnutá v prioritě P.8.3, z větší části však byla zařazena do operačního programu, které nespravovalo MMR, nýbrž Ministerstvo zemědělství²⁷. Nejdříve je však třeba objasnit pojem politiky rozvoje venkova EU.

²⁷ MMR ČR. *Strategie regionálního rozvoje ČR na roky 2007 – 2013*. [online]. ©2012. [cit. 2017-05-26]. Dostupné z WWW: <https://www.mmr.cz/cs/Regionalni-politika-a-cestovni-ruch/Podpora-regionu/Koncepce-Strategie/Archiv/Strategie-regionálního-rozvoje-Ceske-republiky-na>.

3.8.1 Politika rozvoje venkova

Politikou rozvoje venkova lze v nejširší míře rozumět, jako alokaci příjmů domácností, zemědělskou produkci, ale i obecně kvalitu života ve venkovských oblastech, kterou např. představuje přístup ke vzdělání, zdravotním službám či infrastruktuře. Politika rozvoje venkova je tedy multidisciplinárním konceptem rozvoje, jenž je aplikován multisektorálně v rámci daného území. Primárně je pozornost soustředěna na změny v zemědělském sektoru, diverzifikaci ekonomických činností zejména ve smyslu MSP a venkovských služeb, jako je např. správa přírodních zdrojů, zvýšení přírodních funkcí, propagace kultury, turismu a rekreace. Podpora v rámci této politiky musí být diverzifikována jak do oblastí ekonomických činností, tak do oblastí sociálních, a musí vést k podpoře trvale udržitelného růstu. Rozhodně nelze dopustit, aby docházelo k poškozování budoucích generací. V rámci politiky venkovského rozvoje musí být důsledně uplatňován princip subsidiarity, decentralizace a spolupráce. Aktivity v této oblasti by měly vždy vycházet od spodu vzhůru a podporovat tvořivost a solidaritu venkovských komunit. Z hlediska alokace finančních zdrojů by měly být podporováno MSP, produktivní investice a investice, které vedou k diverzifikaci ekonomických činností²⁸.

Politika rozvoje venkova by měla vždy doprovázet a doplňovat politiky podpory tržních opatření i podpory příjmů v rámci společné zemědělské politiky, politiky soudržnosti a společné rybolovné politiky a přispívat k podpoře udržitelného rozvoje venkova. Je nutné, aby byla politika rozvoje venkova prováděna na úrovni EU, a to vzhledem k provázanosti s dalšími nástroji společné zemědělské politiky, mimo to také k velikosti rozdílů mezi venkovskými oblastmi jednotlivých členských států a jejich omezenými finančními prostředky. Z těchto důvodů není možné uspokojivě vést tuto politiku pouze na úrovni členských států. Navíc mnoho otázek, jež politika rozvoje venkova řeší, překračuje regionální, občas i státní hranice, což může mít dopad i na obyvatele odlehlejších oblastí²⁹.

²⁸ PĚLUCHA, M. a kol. *Rozvoj venkova v programovacím období 2007–2013 v kontextu reformy SZP EU*. Praha: IREAS, 2006, s. 10.

²⁹ KÖNIG, P. a kol. *Rozpočet a politiky Evropské unie, Příležitost pro změnu*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck. 2009, s. 262.

Nástroje, které bývají v politice rozvoje venkova využívány, lze členit do následujících kategorií, a to na³⁰:

- administrativní (legislativa, závazné procedury, organizační normy, postupy);
- koncepční (strategie, programy, plány, politické deklarace, pozemkové úpravy, územně plánovací dokumenty);
- institucionální (instituce, spolupráce, regionální management);
- věcné (infrastruktura, poskytnutí prostoru, služeb, hmotného plnění, poradenství);
- sociálně-psychologické (vzdělávání, komunikace, motivace);
- finanční (systémy finančních podpor, dotace, granty).

3.9 Program rozvoje venkova 2007 – 2013

Dne 20. 9. 2005 Rada EU schválila nařízení č. 1698/2005 z 20. 9. 2005 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (European Agricultural Fund for Rural Development – EAFRD). Z hlediska obsahového zaměření a transparentnosti se jedná o významný posun, kdy se jedná o první dokument vztahující se k regionální politice venkova, který jasně definuje a vymezuje následující aspekty³¹:

- pravidla pro poskytování podpory z EAFRD;
- cíle, které mají být touto politikou řešeny;
- jasnou strategii rozvoje EU;
- priority;
- pravidla pro naplňování zásad (principů partnerství), programování, hodnocení, finančního řízení, monitorování a kontroly.

V případě programového období 2007 až 2013, na něž se tato práce soustřeďuje, se jedná o první období stanovení strategických směrů pro politiku rozvoje venkova. Strategické směry tohoto období byly dány právě již výše uvedenou směrnicí č. 1698/2005, kdy byly rozděleny dle tří témat, jež jsou nazývány „*tematickými osy*“, jedná se o³²:

³⁰ GAREP SPOL. S R. O. *Metodická podpora regionálního rozvoje: Nástroje rozvoje venkova*. [online]. ©2017. [cit. 2017-05-27]. Dostupné z WWW: <http://www.regionálnírozvoj.cz/index.php/nastroje-venkov.html>.

³¹ BOHÁČKOVÁ, I., HRABÁNKOVÁ, M. *Strukturální politika EU*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck. 2009, s. 29 – 30.

³² Nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 ze dne 20. 9. 2005 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (European Agricultural Fund for Rural Development – EAFRD). In: <http://eur-lex.europa.eu>. [online]. [cit. 2017-05-26]. Dostupné z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32005R1698&from=CS>.

- zlepšování konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví;
- zlepšování životního prostředí a krajiny;
- zlepšování kvality života ve venkovských oblastech a povzbuzení diverzifikace hospodářské činnosti.

K zajištění vyrovnaného přístupu bylo doporučováno členskými státy a následně i regionům rozdělit finanční prostředky mezi všechny tři tematické osy. Nově v období 2007 až 2013 byl kladen mimo jiné také větší důraz na zpracování ucelené strategie rozvoje venkova v celé EU³³. Jednotlivé členské země pro možnost čerpání finančních prostředků z tohoto fondu musely předložit své národní strategické plány, jež vycházely ze strategických směrů EU. Mimo jiné také musely obsahovat³⁴:

- hodnocení hospodářské a sociální situace, stavu životního prostředí a rozvojového potenciálu;
- zvolenou rozvojovou strategii;
- tematické a územní priority pro rozvoj venkova;
- seznam programů pro rozvoj venkova;
- prostředky k zajištění koordinace s ostatními nástroji (strukturální fondy, Evropská investiční banka);
- rozpočet pro dosažení konvergenčního cíle;
- popis opatření.

Výše uvedený přístup k tvorbě strategií měl pomoci především ve³⁵:

- stanovení oblastí, v nichž použití podpory ze strany EU na rozvoj venkova vytvoří nejvyšší přidanou hodnotu na úrovni EU;
- vytvoření spojení s hlavními prioritami EU (např. s prioritami, jež jsou stanoveny v rámci lisabonské strategie);
- zajištění souladu s ostatními politikami EU, především s politikou hospodářské soudržnosti a životního prostředí;

³³ EUROPEAN COMMISSION. *Rural Development policy 2007-2013*. [online] psl. aktual. 27.5.2017. [cit. 2017-05-26]. Dostupné z WWW: http://ec.europa.eu/agriculture/rurdev_cs.

³⁴ BOHÁČKOVÁ, I., HRABÁNKOVÁ, M. *Strukturální politika EU*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck. 2009, s. 30.

³⁵ EUROPEAN COMMISSION. *Rural Development policy 2007-2013*. [online] psl. aktual. 27.5.2017. [cit. 2017-05-26]. Dostupné z WWW: http://ec.europa.eu/agriculture/rurdev_cs.

- napomáhání k zavádění tržně orientované společné zemědělské politiky a také k zajištění nutné restrukturalizace.

3.10 Program rozvoje venkova v ČR 2007 - 2013

Pro možnost čerpání dotací z fondů EAFRD Ministerstvo zemědělství rozpracovalo národní plán, sepsaný dle výše uvedených kritérií. Program rozvoje venkova (dále pouze PRV) na období 2007 až 2013 byl schválený Výborem pro rozvoj venkova Evropské komise, garantovaný a koordinovaný byl Ministerstvem zemědělství ČR a administrativně zpracováván Státní zemědělským intervenčním fondem. Tento dokument určoval politiku rozvoje venkova ČR v tomto časovém úseku. Jak již bylo uvedeno národní strategie ČR PRV vycházela ze směrnice č. 1698/2005, mimo třech již uvedených tematických os byla však stanovena i čtvrtá osa nesoucí název Leader, jež byla osou metodickou, která se realizovala prostřednictvím naplňování cílů jednotlivých opatření os I. až III.³⁶. Osa IV. – Leader se člení na tři navzájem provázaná opatření, která měla „stimulovat místní rozvoj, zvyšovat organizační schopnosti místních komunit a zastavit postupné upadání venkovských oblastí podporou inovací“³⁷. Jedná se o následující:

- místní akční skupiny – (dále pouze MAS) - podpora MAS, jež realizují vlastní strategický plán Leader, a to formou dotací na jeho zpracování, provoz, administrativu a poradenství spojené s jeho realizací;
- realizace místní rozvojové strategie - podpora projektů místních subjektů v souladu s opatřeními stanovenými v SPL, a to formou dotací na konkrétní projekty žadatelů působících v regionu MAS. Tyto dotace byly přidělovány dle schválených projektových opatření každé MAS, jež muselo dále projít výběrem na Ministerstvu zemědělství;
- realizace projektů spolupráce - podpora projektů, které byly realizované ve spolupráci dvou a více MAS z jedné či více evropských zemí. Jednalo se především o dotace na konkrétní projekty spolupráce odpovídající strategickým plánům partnerských MAS.

³⁶ VIA RUSTICA. *Základní informace o Programu rozvoje venkova*. [online]. ©2017. [cit. 2017-05-25]. Dostupné z WWW: <http://www.viarustica.cz/projekty-spolku-via-rustica/realizace-spl-leader/zakladni-informace-o-programu-rozvoje-venkova>.

³⁷ Tamtéž.

3.10.1 Financování PRV

ČR na toto programové období získala finanční pomoc ve výši 3 615 mld. Eur. EU se na této částce podílelo ve výši 2 815 mld. Eur, tzn. 78 % z celkové dotace. Zbylou část pokryly národní zdroje, viz tabulka níže.

Tabulka 1 Financování Programu rozvoje venkova 2007 - 2013

Osy	Veřejné výdaje (v mld. Eur)	Příspěvky z EAFRD (v %)	EAFRD (mld. Eur)	Podíl na EAFRD (v %)
Osa I	840	75,00	630	22,39
Osa II	1945	79,88	1554	55,20
Osa III	635	75,00	477	16,93
LEADER	175	80,00	140	5,00
Technická pomoc	18	75,00	13	0,48
Celkem	3615	77,87	2815	100

Zdroj: FOJTÍKOVÁ, Lenka a Marian, LEBIEDZIK. Společné politiky EU: Historie a současnost, se zaměřením na ČR. Praha: C. H. Beck, 2008, s. 35

3.10.2 Mechanismus žádostí a komunikace

Ministerstvo zemědělství ČR v souladu s nařízením Rady (ES) č. 1698/2005 zřídilo komunikační platformu PRV s názvem „*Celostátní síť pro venkov*“, jež plní úlohu „*komunikačního mostu*“ mezi Evropskou komisí a členským státem za účelem zefektivnění zpětné vazby o implementaci a dopadech PRV. Činnost byla oficiálně zahájena 11. listopadu 2008 na jednání Monitorovacího výboru PRV³⁸.

Na portálu eAgri je shrnutý postup k získání dotace z PRV v období 2007 – 2013 do následujících kroků³⁹:

1. představa – potenciaální zájemce o dotaci by měl mít alespoň základní představu o budoucím projektu;

³⁸ eAGRI. *Základní informace o Programu rozvoje venkova ČR*. [online]. ©2009 - 2017. [cit. 2017-05-27]. Dostupné z WWW: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/zakladni-informace/>.

³⁹ eAGRI. *Jak požádat o dotaci z PRV*. [online]. ©2009 - 2017. [cit. 2017-05-27]. Dostupné z WWW: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/zakladni-informace/jak-ziskat-dotaci-z-prv/>.

2. získání základních informací – nastudování programového dokumentu, kde jsou v základní formě nastíněny jednotlivé opatření Programu, podmínky dotace, okruh možných příjemců, způsobilé výdaje, územní omezení, apod.;
3. konkrétní záměr – v případě, kdy zájemce o dotaci v programovém dokumentu našel požadovanou oblast podpory, měl by si dále podrobně a důkladně promyslet konkrétní záměr;
4. získání podrobných informací - pravidla, jimiž se stanovují podmínky pro poskytování dotace na projekty PRV pro konkrétní opatření. Každé opatření má pak svá vlastní pravidla, jež se skládají z Obecných a Specifických podmínek;
5. doplnění informací – v případě nejasností se zájemce může obrátit na Ministerstvo zemědělství či na Státní zemědělský intervenční fond;
6. sledování výzvy o vyhlášení kola příjmu žádostí a příprava projektu – výzvy jsou vyhlášovány ministrem zemědělství a jsou zveřejněny na internetových stránkách Ministerstva zemědělství či Státního zemědělského intervenčního fondu, a to vždy nejméně 4 týdny před zahájením příjmu žádostí. V tuto dobu žadatel zahajuje přípravu projektu tak, aby byl schopen k Žádosti o dotaci předložit všechny povinné přílohy stanovené Pravidly pro příslušné opatření;
7. vyhlášení výzvy;
8. vyplnění Žádosti o dotaci - na předepsaný formulář a příprava všech povinných příloh;
9. podání Žádosti - na regionálním odboru SZIF. V případě, kdy je projekt schválen ke spolufinancování, a nejsou shledány nedostatky v přílohách, které byly žadatelem předloženy, je sepsána Dohoda, jež znamená příslib dotace;
10. dotace - je z PRV ve většině opatření poskytována zpětně na základě předložené žádosti o proplacení a proplacených faktur, žadatel tedy musí projekt nejprve financovat sám.

4 Aplikační část

Program rozvoje venkova ČR je administrován Státním zemědělským intervenčním fondem⁴⁰ (SZIF), což je akreditovaná platební agentura, respektive zprostředkující subjekt finančních podpor jednak ze zdrojů EU, jednak ze zdrojů národních. V rámci fiskálních podpor se jedná o dotace z EU financované Evropským zemědělským záručním fondem a Evropským zemědělským fondem pro rozvoj venkova.

Program rozvoje venkova⁴¹ pro období let 2007-2013 (dále jen „PRV“) je definován Národním strategickým plánem rozvoje venkova, jenž byl modifikován na základě nařízení Rady (ES) č. 1698/2005. V jeho článku č. 15 je pak prostřednictvím PRV zajištěna strategie alokovaných os, které jsou definovány Evropským zemědělským fondem pro rozvoj venkova.

Jednotlivé agrární a agrorurální oblasti mají svá specifika, čímž dochází mezi nimi k rozdílnostem, což přispívá k různým charakteristikám venkova. Venkov je možno definovat podle hustoty osídlení obyvatel⁴². Oblasti venkova procházejí v posledních letech významným rozmachem⁴³, charakterizovaným procesem souhrnného zlepšování pozic agrorurálního prostoru. Tím je vytvářen zcela harmonický systém kulturních krajín, rozmach pestrostí a specifičnosti venkovské obce. Tímto vývojem je vytvářen stabilní ekonomický systém zajišťující rovné příležitosti v nabídkách práce, jsou zajišťovány kvalitní podmínky pro život venkovských obyvatel. Ruku v ruce s tím se rozvíjí občanská společnost a dopravní dostupnost.

Významnost venkovských prostorů je možno spatřovat v mnohých rozmanitých aktivitách spojenými s řemesly, turismem, zdravým aktivním rámcem života, využitím volnočasových aktivit⁴⁴, lepším životním prostředím⁴⁵. Je však potřeba k tomu podoktnout,

⁴⁰ SZIF. *Základní informace o Státním zemědělském intervenčním fondu*. [online]. 2017. [cit. 2018-01-17]. Dostupné z WWW: <http://www.szif.cz/cs/pristup-k-informacim>.

⁴¹ SZIF. *Strategie Státního zemědělského intervenčního fondu pro roky 2011-2013, s ohledem pro rok 2014*, 2012, s. 16.

⁴² BARTHELEMY, P.A., VIDAL, C. *Rural realities in the European Union*, In.: Agriculture, environment, rural development. Facts and Figures. A challenge for Agriculture. Luxemburg: Office for Official Publications for the European Communities. 1999, s. 247-260.

⁴³ BINEK, J. a kol. *Synergie ve venkovském prostoru: Aktéři a nástroje rozvoje venkova*, 1. vydání, GAREP, Brno. 2009, 94s.

⁴⁴ HRABÁNKOVÁ, M., BRANDOVÁ, K. *Podpory rozvoje venkova z EAGGR podle Nařízení Rady 1257/1999 ES*, Praha: Institut výchovy a vzdělávání MZe ČR.

⁴⁵ PRAŽAN, J., RATINGER, T. *Mohou dotace zachránit kulturní krajinu?*, Praha: Ministerstvo životního prostředí České republiky. 2000, 243 s.

že ekonomická stabilita venkovských oblastí nemůže být zaručena pouze zemědělstvím⁴⁶, avšak je jedním z nejdůležitějších bodů v rurální politice EU^{47:48}. Problematikou rozvoje venkovských oblastí se zabíral také Národní strategický plán rozvoje venkova pro období 2007-2013⁴⁹, který byl realizován prostřednictvím Programu rozvoje venkova České republiky 2007-2013.

V následujících odstavcích jsou uvedeny základní parametry jednotlivých os, které byly alokovány do českého dotačního rámce PRV:

Osa I⁵⁰

Prioritní alokovaná osa I podporovala konkurenceschopnost českého zemědělského a lesnického sektoru a posilovala dynamiku podnikatelských aktivit zemědělské výroby a potravinářského průmyslu. Fiskální alokace byla 22,39 % celkových prostředků EZFRV. Primárním cílem bylo modernizovat zemědělské podniky, provedení nutných pozemkových úprav a přidávání důležitostí a kvalit zemědělských a potravinářských produktů, a to nejen produktů ze zemědělské prvovýroby.

Osa II⁵¹

Osa II byla pevně spjata s životním prostředím a krajinou, a na zásahy do nich vedoucí k jejich zlepšení. Fiskální podpora se týkala především zachování venkovské krajiny a krajinných prvků, dále byly upřednostňovány postupy a procesy šetrné k životnímu prostředí s posílenou biologickou rozmanitostí. Nedílnou součástí podpory pak byla opatření vedoucí k protierozní ochraně. V neposlední řadě byly finančně podpořeny projekty zahrnující obnovitelné zdroje energie.

Osa III⁵²

Prioritní alokovaná osa III byla zaměřena na aktivity vedoucí k vytváření nových pracovních míst, tedy na omezení vyhlidňování venkovských a zemědělských oblastí.

46 VAN DER PLOEG, J.D. *Revitalizing agriculture: farming economically as starting ground for rural development*, *Sociologia Ruralis*. 40 (4), 2000, s. 497-511.

47 WHATMORE, S. *Hybrid geographies – natures, cultures, spaces*. London: Sage Publications Ltd. 2002.

48 WOODS, M. *Rural Geography: processes, responses and experiences in rural restructuring*, 1. vydání, London: SAGE Publications Ltd. 2005, 330 s.

49 MZe ČR, *Národní strategický plán rozvoje venkova pro období 2007-2013 České republiky pro období 2007-2013*. 200, s. 15, online. [citace dne 10.01.2018]. Dostupné z: www.eagri.cz/attachments/NSP_SFC.pdf

50 MZe ČR, *Výroční zpráva o implementaci Programu rozvoje venkova ČR 2007-2013 za rok 2010*. Praha, 2010, 174 s.

51 MZe ČR, *Výroční zpráva o implementaci Programu rozvoje venkova ČR 2007-2013 za rok 2010*, Praha, 2010, 174 s.

52 MZe ČR, *Výroční zpráva o implementaci Programu rozvoje venkova ČR 2007-2013 za rok 2010*. Praha, 2010, 174 s.

Dalšími tématy podpory byly investice do intravilánů obcí, podpora rozvoje cestovního ruchu, včetně výstavby a vybavení půjčoven sportovních potřeb. Mj. byly také podporovány odborné semináře určené pro vesnické obyvatelé, díky nimž nacházeli lepší uplatnění na trhu práce.

Osa IV⁵³

Za pomoci osy IV byla metodou LEADER ponechána pravomoc Místním akčním skupinám, aby samy přerozdělovaly prostředky určené na místní a lokální úroveň. Způsobilými výdaji pak byly nejen výdaje osy I a III, ale také samotná činnost Místní akční skupiny.

Osa V

Komplementární osa V neboli technická pomoc, byla pro posilu správy Programu rozvoje venkova 2007-2013, mající za hlavní cíl technická a procesní zabezpečení tohoto programu.

4.1 Sledované záměry

Předkládaná diplomová práce se detailně zabývá alokovanou prioritní osou I: Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví, a v ní sledovaným podopatřením I.1.1. Modernizace zemědělských podniků. Prioritou této osy bylo⁵⁴ modernizovat a inovovat zemědělské podniky, jejich stroje a technické či technologické vybavení. Dále pak provedení nezbytných pozemkových úprav a přidávání důležitostí a kvalit zemědělských a potravinářských produktů, a to nejen produktů ze zemědělské prvovýroby.

Jelikož je přímá potřeba věnovat několik řádků popisu sledovaného podopatření, jak bylo uvedeno v příslušných pravidlech, kterými se stanovovaly podmínky pro poskytnutí dotace PRV 2007-2013, je v Příloze č. 1 uvedena základní přímá definice sledovaných záměrů.

4.2 Administrativní postupy a procesy platební agentury

Jelikož se jedná ze strany platební agentury o přerozdělování evropských i národních fiskálních prostředků, byla vytvořena řada klíčových procesů a závazných postupů nutných

⁵³ MZe ČR. *Výroční zpráva o implementaci Programu rozvoje venkova ČR 2007-2013 za rok 2010*. Praha, 2010, 174 s.

⁵⁴ MZe ČR. *Pravidla, kterými se stanovují podmínky pro poskytnutí dotace Programu rozvoje venkova ČR na období 2007-2013 – Opatření I.I.I.I. Modernizace zemědělských podniků*. MZe, Praha, 2011, 60 s.

pro úspěšnou administraci jednotlivých žádostí o finanční podporu. Následně bude v textu práce rozebrán detailní postup při administraci Žádosti o dotaci na příslušném regionálním odboru SZIF, a to od zaregistrování Žádosti o dotaci po proplacení dotace. V této fázi bude sledovaný proces pouze popsán bez parciálních konsekvencí v chybovosti a korekcích, jímž bude dán prostor v dalších subkapitolách. V průběhu sedmiletého období docházelo k různým změnám a zjednodušením. Například kontrola finančního zdraví se prováděla pouze u některých opatření a pouze do 6. kola až byla nakonec úplně zrušena. Proto níže uvedený postup je pouze orientační.

Celá fáze se sestává z těchto dílčích kroků:

- a) zaregistrování Žádosti o dotaci,
- b) kontrola přijatelnosti,
- c) administrativní kontrola,
- d) výzva k odstranění nedostatků zjištěných při administrativní kontrole,
- e) doplnění požadovaných dat žadatelem,
- f) kontrola doplněných dat,
- g) bodování Žádosti o dotaci,
- h) výběr projektů doporučených/nedoporučených ke spolufinancování,
- i) výzva k podpisu Dohody o poskytnutí dotace,
- j) podpis Dohody o poskytnutí dotace,
- k) fyzická realizace projektu,
- l) předložení Žádosti o proplacení výdajů, včetně všech požadovaných příloh,
- m) administrativní kontrola,
- n) fyzická kontrola realizace projektu/kontrola na místě,
- o) kontrola od stolu na autorizaci plateb,
- p) kontrola od stolu na centrálním pracovišti SZIF,
- q) Oznámení o schválení platby,
- r) přijetí platby (dotace) na účet žadatele/příjemce finanční podpory.

Ad a) Zaregistrování Žádosti o dotaci

Samotný proces registrace do 13. kola příjmu probíhal na příslušném regionálním odboru SZIF, kde žadatel předložil potřebné formuláře včetně všech povinných příloh nutných k relevantnosti dané žádosti. Od 18. kola je celý proces plně elektrizován

prostřednictvím webové aplikace Portálu farmáře. Zde žadatel po přihlášení celou žádost online vyplní a vytiskne si potvrzení o úspěšné registraci. Na regionální pracoviště již osobně nedochází.

Ad b) Kontrola přijatelnosti

V této části administrace je především kontrolován druh a výše dotace, či ku příkladu zásadní podmínka, zda žadatel splnil definici příjemce dotace, v našem konkrétním případě tedy, zda žadatel je buď zemědělský podnikatel, tedy fyzickou nebo právnickou osobou podnikající v zemědělské výrobě či prvovýrobě, v souladu s paragrafovým ustanovením zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění všech pozdějších novel a předpisů. Do 6. kola bylo jednou podmínkou splnění přijatelnosti také finanční zdraví žadatele. Toto se týkalo projektů nad 2 000 000 Kč.

Ad c) Administrativní kontrola

Při administrativní kontrole je sledováno, zda žadatel nárokuje dotaci na předmět a výdaje, které jsou dle pravidel způsobilé ke spolufinancování. Dále jsou kontrolovány předložené dokumenty po formální i obsahové stránce.

Ad d) Výzva k odstranění nedostatků zjištěných při administrativní kontrole

Pakliže je přezkoumáváním předložené dokumentace shledáno, že je neúplná, nejasná či jakkoliv nedostatečná, je žadatel vyzván referentem projektových opatření regionálního odboru k doplnění neúplné dokumentace. K tomu účelu mu přichází na Portál farmáře depeše s touto žádostí a termínem, do kterého musí chybějící, případně závadnou dokumentaci doplnit. Zpravidla je tento termín 14 kalendářních dní ode dne následujícího po dni vyhotovení této žádosti. Žadatel provádí doplnění prostřednictvím Portálu farmáře v uvedené lhůtě, a to pouze jednou.

Ad e) Doplnění požadovaných dat žadatelem

Žadatel provádí doplnění prostřednictvím Portálu farmáře ve lhůtě uvedené v Žádosti o doplnění neúplné dokumentace, a to pouze jednou.

Ad f) Kontrola doplněných dat

Referent projektových opatření regionálního odboru celou dokumentaci opětovně posoudí a rozhodne, zda žadatel splnil všechna opatření mu uložená v žádosti. Pakliže ano, žádost postupuje do další fáze administrace, pokud ne, je ukončena administrace. O těchto případných krocích je žadatel informován cestou depeše prostřednictvím Portálu Farmáře.

Ad g) Bodování Žádostí o dotaci

V této fázi administrace je žádost ohodnocena preferenčními kritérii. V Žádosti o dotaci si žadatel nárokují jejich přidělení a na základě dostupných informací a dokumentace jsou mu buď přidělena v požadované/snížené míře. Body také nemusí být uděleny, pokud je platební agenturou zjištěno, že na ně žadatel nemá nárok. Je potřeba konstatovat, že preferenční kritériální ukazatele byly vždy a ve všech směrech pro žadatele zavazující. Jakékoliv jejich částečné či celé neplnění vedlo k ukončení administrace daného projektového záměru.

Ad h) Výběr projektů doporučených/nedoporučených ke spolufinancování

Po přidělení preferenčních bodů jsou jednotlivé žádosti seřazeny na centrálním pracovišti podle bodového zisku a na základě velikosti objemu disponibilních fiskálních prostředků jsou pak vybrány či nevybrány ke spolufinancování. V případě rovnosti bodů rozhoduje výše požadované dotace, tzn., že žádosti s nižší požadovanou dotací mají přednost. V dřívějších kolech při rovnosti bodů platilo pravidlo, že byly financovány žádosti s dřívějším datem registrace.

Ad i) Výzva k podpisu Dohody o poskytnutí dotace

V případě, že je žádost o finanční podporu vybrána ke spolufinancování, je žadatel právníkem vyzván, aby přišel na regionální pracoviště podepsat Dohodu o poskytnutí dotace.

Ad j) Podpis Dohody o poskytnutí dotace

Žadatel/příjemce dotace se dostaví k regionálnímu právníku SZIF, kde doloží např. potvrzení o bezdlužnosti vůči finančnímu úřadu a následně podepíše Dohodu o poskytnutí dotace. Od této doby je možno na něj pohlížet jako na potenciálního příjemce dotace.

Ad k) Fyzická realizace projektu

Po podpisu Dohody o poskytnutí dotace má žadatel/příjemce dotace zpravidla 24 měsíců (36 měsíců v případě leasingu) na realizaci projektu a předložení Žádosti o proplacení, včetně všech požadovaných příloh.

Ad l) Předložení Žádosti o proplacení výdajů, včetně všech požadovaných příloh

Žadatel/příjemce dotace po realizaci projektu, po jeho případném zkolaudování a po zaplacení všech daňových/účetních dokladů, vyplní Žádost o proplacení výdajů na Portálu Farmáře a nahraje všechny relevantní přílohy. Na regionální pracoviště

již nedochází. V této fázi žadatel/příjemce dotace předkládá výběrové řízení. V současném programovém období se výběrové řízení předkládá ke kontrole již před podpisem Dohody.

Ad m) Administrativní kontrola

Při administrativní kontrole jsou pracovníky oddělení kontrol projektových podpor všechny předložené dokumenty přezkoumávány po obsahové i formální či věcné stránce. Např. jsou kontrolovány položkové rozpočty stavebních projektů, zda jsou nárokovány pouze způsobilé položky ke spolufinancování, a zda jsou tyto ceny dle katalogu stavebních prací v místě a čase obvyklé.

Ad n) Fyzická kontrola realizace projektu/kontrola na místě

Na fyzické kontrole realizace projektu je kontrolován především předmět dotace, zda byl pořízen tak, jak je patrné z dokumentace, dále jsou kontrolována výrobní čísla pořízených strojů či zařízení, a je nahlíženo do účetnictví žadatele/příjemce dotace, jestli předmět dotace zaúčtoval dle pravidel. V neposlední řadě je kontrolováno označení o spolufinancování.

Ad o) Kontrola od stolu na autorizaci plateb

V případě, že je projekt shledán způsobilý k částečnému/celému spolufinancování, je předložen do oddělení Autorizace plateb, které opětovně zkontroluje celou dokumentaci a poté předá na centrální pracoviště SZIF návrh na schválení platby.

Ad p) Kontrola od stolu na centrálním pracovišti SZIF

Zde je celý soubor dokumentů posouzen odbornými metodickými pracovníky, kteří po posouzení dávají pokyn regionálnímu odboru k vydání Oznámení o schválení platby.

Ad q) Oznámení o schválení platby

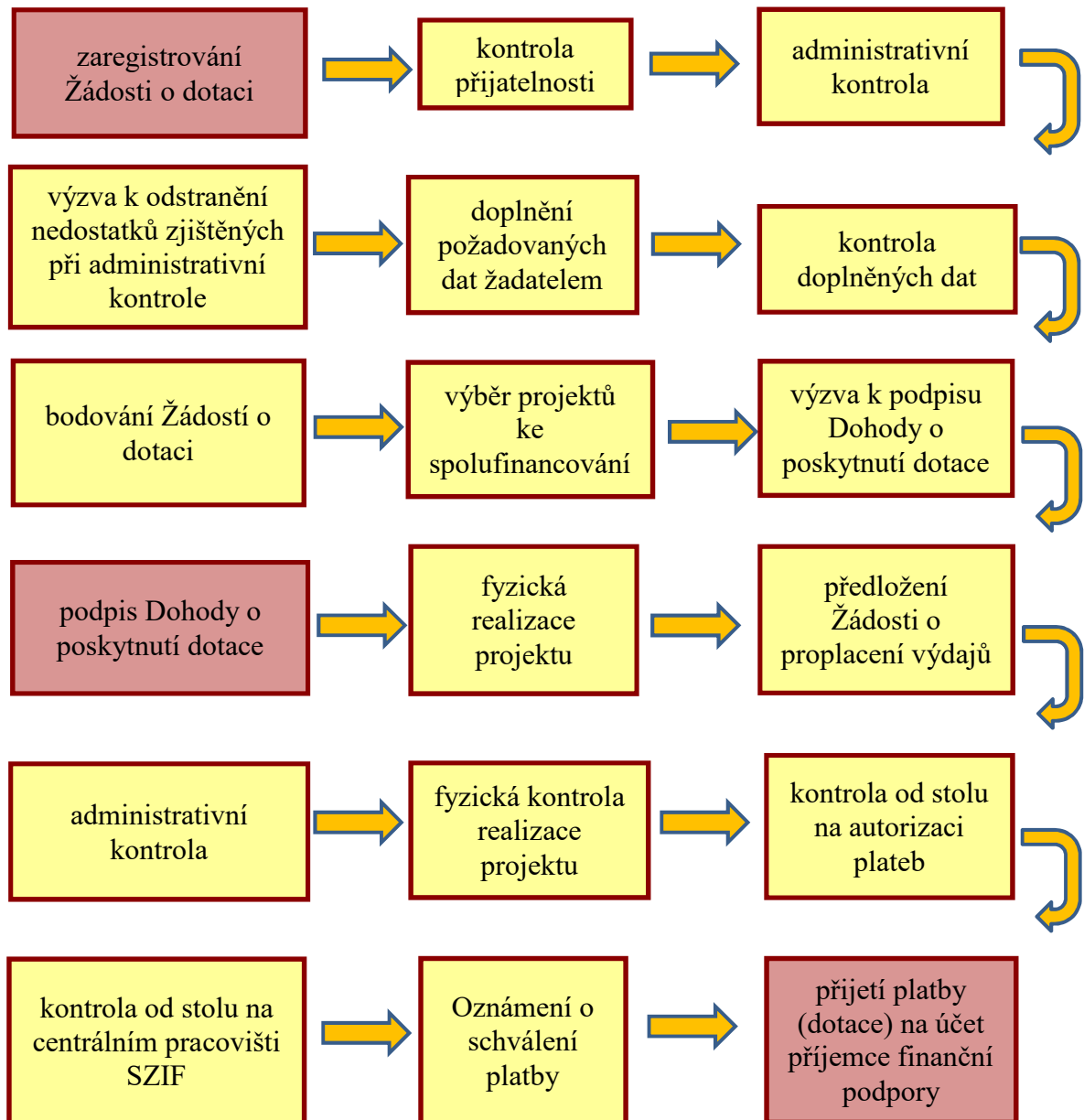
Nyní přichází žadateli/příjemci dotace oficiální dopis, v němž je mu oznámeno, že jeho Žádost o proplacení výdajů byla kladně posouzena, a že v následujících dnech mu dorazí peníze na jeho bankovní účet.

Ad r) Přijetí platby (dotace) na účet žadatele/příjemce finanční podpory

Po přijetí platby je příjemce dotace povinen tuto dotaci řádně zaúčtovat s přihlédnutím k daňovému priznání a odpisům. Začíná mu běžet 5letá lhůta vázanosti projektu na jeho účel, ve které mohou zahájit kontrolu také jiné subjekty (např. místně příslušný finanční úřad, NKÚ, ministerstvo zemědělství ČR, Evropský účetní dvůr, aj.).

Následující schéma popisuje průběhem administrované žádosti o finanční podporu (obrázek č. 3), a to od fáze zaregistrování Žádosti o dotaci po přijetí platby na účet příjemce finanční podpory.

Obrázek 3 Průběh administrace žádosti

Zdroj: vlastní zpracování na základě hodnot dodaných RO SZIF

4.3 Souhrnné údaje za PRV 2007 – 2013

Dříve než dojde k rozboru hodnot vzorku, který byl vybrán pro aplikační část, zde budou pro představu a zajímavost uvedena souhrnná data za celé sedmileté období PRV a zároveň pro celou republiku. V tabulce č. 2 jsou uvedeny všechny zaregistrované Žádosti o dotaci v rámci PRV 2007-2013. Tabulka je rozdělena na jednotlivé regionální odbory a centrální pracoviště. Žádosti jsou roztrženy dle jednotlivých opatření. Celkem bylo zaregistrováno 62 907 žádostí. Na centrálním pracovišti se administrovaly pouze žádosti z V. osy, tedy z Technické pomoci, naopak na ostatních regionálních odborech se tyto projekty neadministrovaly. Pouze na centrálním pracovišti se přijímaly projekty z opatření III.4.1. Získávání dovedností, animace a provádění, IV.1.1. Místní akční skupina a IV.2.1. Realizace projektů spolupráce. Po výběru projektů ke spolufinancování byly následně předány k další administraci na příslušné regiony, kam spadaly dle sídla žadatele.

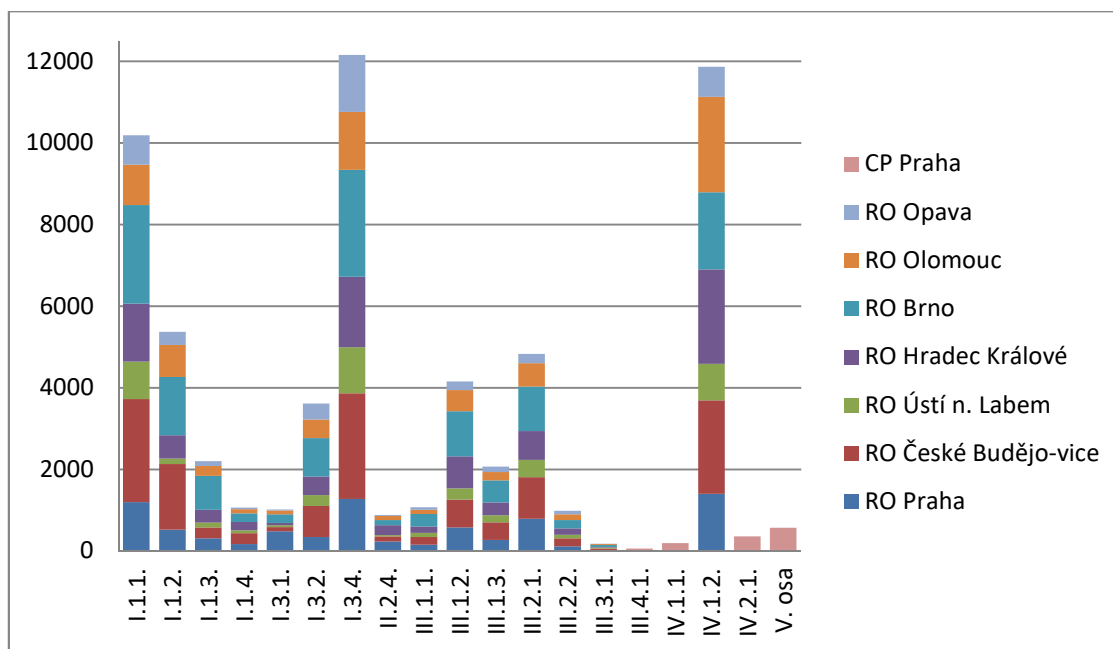
Tabulka 2 Celkový počet zaregistrovaných žádostí dle opatření a regionů (n)

	RO Praha	RO České Budějovice	RO Ústí n. Labem	RO Hradec Králové	RO Brno	RO Olomouc	RO Opava	CP Praha	Celkem
I.1.1.	1204	2525	919	1418	2413	992	723		10194
I.1.2.	525	1612	130	576	1428	785	320		5376
I.1.3.	315	265	123	310	835	240	117		2205
I.1.4.	177	264	74	202	212	102	36		1067
I.3.1.	488	104	41	61	206	95	28		1023
I.3.2.	346	765	267	449	947	454	392		3620
I.3.4.	1280	2589	1130	1727	2618	1420	1393		12157
II.2.4.	237	126	32	238	128	101	26		888
III.1.1.	159	191	96	161	306	103	59		1075
III.1.2.	582	679	275	787	1108	517	214		4162
III.1.3.	278	426	179	314	537	208	132		2074
III.2.1.	797	1018	419	707	1094	569	230		4834
III.2.2.	117	198	84	159	206	137	91		992
III.3.1.	27	40	22	16	45	22	9		181
III.4.1.								62	62
IV.1.1.								194	194
IV.1.2.	1409	2290	894	2314	1884	2341	734		11866
IV.2.1.								365	365
V. osa								572	572
Celkem	7941	13092	4685	9439	13967	8086	4504	1193	62907

Zdroj: CP SZIF, vlastní zpracování

Tabulka je pro přehlednost následně přenesena do grafu (obrázek č. 4), kde lze vidět rozdíly v počtech zaregistrovaných žádostí dle jednotlivých opatření a podíl regionálních odborů na každém opatření. Graf znázorňuje, která opatření se z hlediska počtu zaregistrovaných žádostí řadila na přední příčky, a která naopak nebyla tolik využívána.

Obrázek 4 Zaregistrované žádosti PRV dle opatření na všech regionech SZIF (n)

Zdroj: CP SZIF, vlastní zpracování

Opatření PRV 2007 – 2013

- I.1.1. Modernizace zemědělských podniků
- I.1.2. Investice do lesů
- I.1.3. Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům
- I.1.4. Pozemkové úřady
- I.3.1. Další odborné vzdělávání a informační činnost
- I.3.2. Zahájení činnosti mladých zemědělců
- I.3.4. Využívání poradenských služeb
- II.2.4. Obnova lesnického potenciálu po kalamitách a podpora společenských funkcí lesů
- III.1.1. Diverzifikace činností nezemědělské povahy
- III.1.2. Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje
- III.1.3. Podpora cestovního ruchu
- III.2.1. Obnova a rozvoj vesnic, občanské vybavení a služby

III.2.2. Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova

III.3.1. Vzdělávání a informace

III.4.1. Získávání dovedností, animace a provádění

IV.1.1. Místní akční skupina

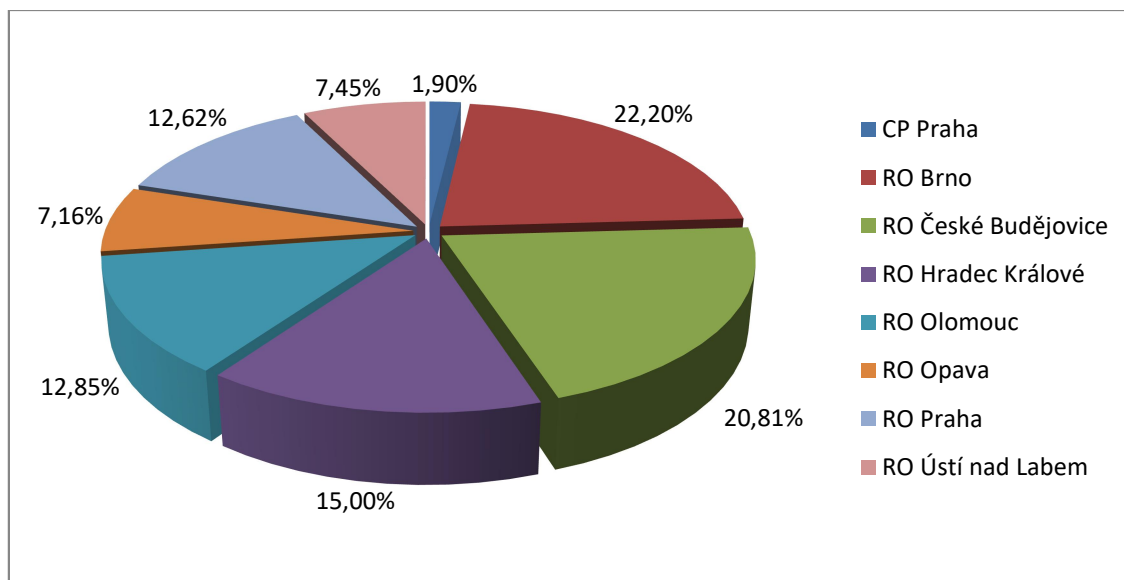
IV.1.2. Realizace místní rozvojové strategie

IV.2.1. Realizace projektů spolupráce

V. osa Technická pomoc

Další graf (obrázek č. 5) znázorňuje procentuální podíl všech zaregistrovaných žádostí v PRV letech 2007 - 2013 na jednotlivých regionech. Nejvíce zaregistrovaných žádostí o dotaci bylo podáno na RO SZIF Brno, kde bylo přijato 13 967 žádostí, což činí 22,20 % z celkového počtu zaregistrovaných žádostí. Následováno bylo RO České Budějovice, kde bylo přijato 13 092 žádostí, což činí 20,81 %. Naopak regionem s nejnižším počtem, pokud nezahrneme CP Praha, je RO Opava s 4 504 žádostmi. To znamenalo pouze 7,16 % ze všech žádostí. Následováno bylo RO Ústí nad Labem s 4 685 žádostmi, což činí 7,45 %.

Obrázek 5 Procentuální podíl přijatých žádostí PRV dle regionů RO SZIF

Zdroj: CP SZIF, vlastní zpracování

Poslední tabulka (tab. č. 3) a následně i graf (obrázek. č. 6) uvedené v této podkapitole znázorňují počty zaregistrovaných a zároveň i proplacených žádostí dle jednotlivých opatření za celou republiku a sedmileté období a následně se spočítána její

procentuální úspěšnost. V celkovém počtu bylo v PRV 2007 – 2013 z 62 907 žádostí proplaceno 36 763, tzn., že úspěšnost činila 58 44 %. Nejsou zde zahrnuty duplicitní platby u některých opatření, jako např. zálohová platba u opatření I.3.2. Zahájení činnosti mladých zemědělců, průběžná platba u opatření III.2.1. Obnova a rozvoj vesnic, občanské vybavení a služby a IV.1.1. Místní akční skupina, kde k proplacení výdajů docházelo 3 krát ročně. Nelze zde vypisovat, jaké byly důvody neúspěchu, mohlo jít např. o nedoporučení k financování z důvodu nízké alokace finančních prostředků a nízkého počtu získaných bodů, ukončení administrace projektu z důvodu porušení Pravidel, stažení žádosti žadatelem, to by bylo téma na jiný výzkum a jinou práci.

Pokud se vynechá V. osa, tak nejúspěšnější byli žadatelé v opatření III.4.1. Získávání dovedností, animace a provádění, kde proplacených žádostí bylo téměř 92 %. Je to velmi neobjektivní, jelikož příjem u tohoto opatření probíhal pouze jednou kontinuálně, a to od listopadu 2004 do května 2015, tedy na konci sedmiletého období a nestandardně. Dalším úspěšným opatřením je I.1.4. Pozemkové úpravy. Úspěšnost zde činí 81,16 %. Z druhé strany, tedy nejméně úspěšnými opatřeními se téměř shodně umístila opatření III.1.2. Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje, III.1.3. Podpora cestovního ruchu a III.2.1. Obnova a rozvoj vesnic, občanské vybavení a služby. U všech výše zmíněných se úspěšnost pohybovala kolem 28 %.

Tabulka 3 Úspěšnost zaregistrovaných žádostí dle opatření (n)

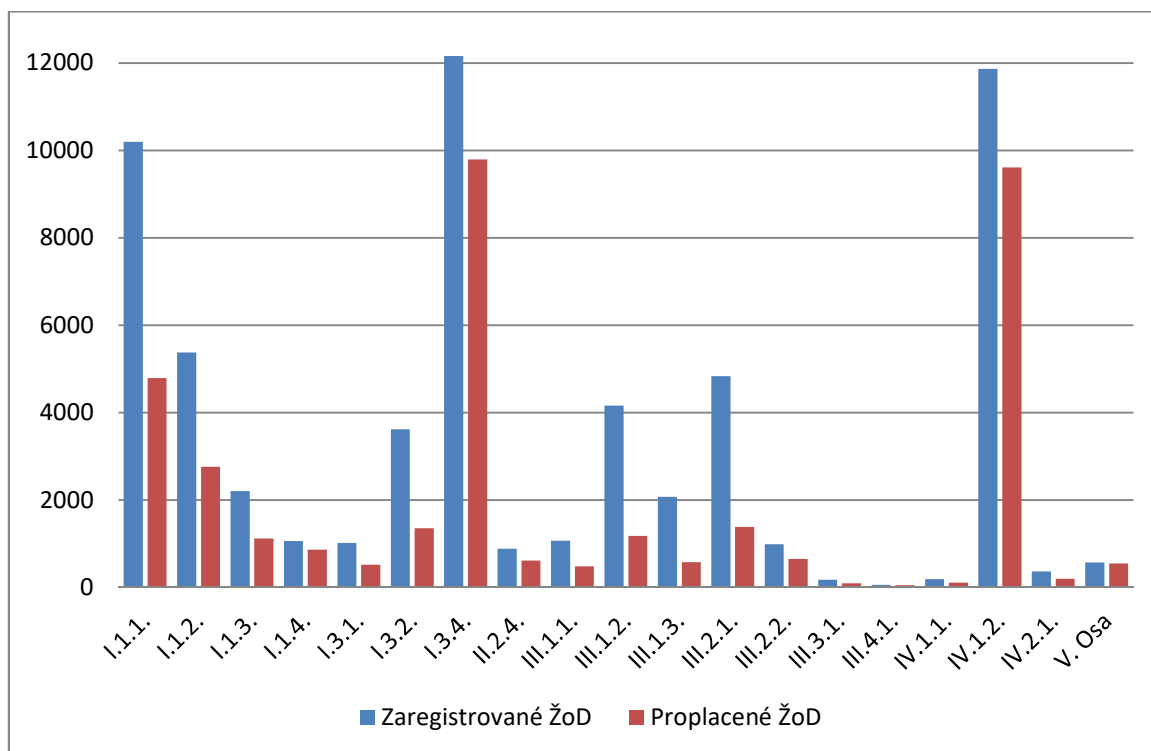
	I.1.1.	I.1.2.	I.1.3.	I.1.4.	I.3.1	I.3.2.	I.3.4.	II.2.4.	III.1.1.	III.1.2.
Přijaté ŽoD	10194	5376	2205	1067	1023	3620	12157	888	1057	4162
Proplacené	4793	2763	1124	866	526	1355	9794	618	485	1181
Úspěšnost (%)	47,02	51,4	50,98	81,16	51,42	37,43	80,56	69,6	45,12	28,38

	III.1.3.	III.2.1.	III.2.2.	III.3.1.	III.4.1.	IV.1.1.	IV.1.2.	IV.2.1.	V.osa	Celkem
Přijaté ŽoD	2074	4834	992	181	62	194	11866	365	572	62907
Proplacené	582	1387	654	99	57	112	9610	202	555	36763
Úspěšnost (%)	28,06	28,69	65,93	54,7	91,94	57,73	80,99	55,34	97,03	58,44

Zdroj: CP SZIF, vlastní zpracování

Z předchozí tabulky a následujícího grafu lze získat představu, jak obtížné či naopak jednoduché bylo uspět v jednotlivých opatřeních. Avšak záleželo na mnoha faktorech. Jejich zkoumání nebylo náplní této práce.

Obrázek 6 Zaregistrované a proplacené žádosti PRV dle opatření (n)

Zdroj: CP SZIF, vlastní zpracování

4.4 Rozbor administrovaných žádostí ze vzorku v jednotlivých kolech

U sledovaných záměrů opatření I.1.1. bylo v monitorovaném období vyhlášeno celkem 8 samostatných kol příjmů Žádosti o dotaci, což je demonstrováno v následujícím tabulkovém zpracování (tab. č. 4).

Tabulka 4 Administrovaná kola příjmu Žádostí o dotaci ve sledovaných záměrech

kolo příjmu	rok	termín
1.	2007	09. 07. - 27. 07. 2007
3.	2008	26. 02. - 17. 03. 2008
6.	2009	10. 02. - 09. 03. 2009
9.	2010	16. 02. - 08. 03. 2010
13.	2011	14. 06. - 27. 06. 2011
18.	2013	06. 03. – 12. 03. 2013
20.	2014	03. 03. – 14. 03. 2014
22.	2015	12. 01. – 16. 01. 2015

Zdroj: RO SZIF, vlastní zpracování

Nyní budou popsána jednotlivá kola příjmu, u nichž bude demonstrován počet administrovaných žádostí o finanční podporu s pohledem na jejich právní subjektivitu. U každého kola pak budou uvedeny základní důvody ukončení administrace jednotlivých žádostí ze strany akreditované platební agentury. V závěru pak budou jednotlivá kola vzájemně vhodně posouzena a výsledky budou doplněny o tabulková a grafická zpracování. V případě použití lineárních grafů budou uvedeny i lineární regrese a determinační koeficienty.

První kolo příjmu Žádosti o dotaci

V podmínkách 1. kola příjmu projektových žádostí o finanční podporu z PRV ČR bylo ve sledované oblasti NUTS II Severozápad zaregistrováno v posuzovaných záměrech celkem 87 žádostí, přičemž v záměru a) Stavby a technologie pro živočišnou výrobu bylo 66 projektových žádostí, kdežto v záměru b) Stavby a technologie pro rostlinnou výrobu pak 21. Při pohledu na právní subjektivitu žadatelů lze konstatovat, že z celkového počtu 87 žádostí jich právě 40 bylo z řad fyzických osob, tedy 45,98 %, zbylá část pak připadala na osoby právnické (počet 47, resp. 54,03 %).

Z počtu 87 administrovaných žádostí bylo na základě provedeného bodování nedoporučeno ke spolufinancování celkem 16 individuálních projektových záměrů (18,39 %). Dále 54 projektů bylo spolufinancováno (62,07 %) a zbývajících 17 jich bylo prostřednictvím SZIF administrativně ukončeno (19,54 %). K důvodům, pro které byly posuzované žádosti administrativně ukončeny lze konstatovat následující. V rámci prvního kole příjmu žádostí o finanční podporu bylo ukončeno ve sledovaném území celkem 17 žádostí, z toho 13 u fyzických a 4 u právnických osob. Z konkrétních případů lze uvést, že v jednom případě bylo porušeno kritérium přijatelnosti, kdy žadatel nesplnil definici příjemce dotace. Celkem 4 projektové žádosti byly ukončeny z důvodu chybně zaregistrované Žádosti o dotaci, kdy žadatele svou žádost nezařadili správně pod daný záměr. V pěti případech došlo k ukončení administrace z důvodu odstoupení žadatele od Dohody, či v jednom případě z důvodu nedostavení se k podpisu Dohody o poskytnutí dotace. Tři projektové žádosti byly ukončeny z důvodu nedodržení termínu pro předložení Žádosti o proplacení (zpravidla 24 měsíců od data podpisu Dohody). Jedna žádost byla ukončena po supervizi provedenou metodickými pracovníky centrálního pracoviště SZIF, kdy regionální odbor vyhodnotil splnění podmínek definice příjemce dotace odlišně od metodických pokynů a pravidel. Závěrem dvě žádosti byly vyřazeny z administrace

až po administrativní kontrole, tedy po předložení Žádosti o proplacení výdajů, kdy bylo zjištěno porušení specifických částí pravidel – nekorektní administrace výběrového řízení.

Třetí kolo příjmu Žádosti o dotaci

U třetího kola příjmu Žádostí o dotaci bylo ve sledované oblasti NUTS II Severozápad zaregistrováno v posuzovaných záměrech celkem 90 žádostí, kdy v záměru a) Stavby a technologie pro živočišnou výrobu bylo 76 projektových žádostí, kdežto v záměru b) Stavby a technologie pro rostlinnou výrobu pak 14. V porovnání s prvním kolem příjmu došlo k nárůstu celkového počtu administrovaných žádostí, nicméně v záměru b) došlo k poklesu zájmu ze strany žadatelů, a to o 33 žádostí. Z celkového počtu 90 žádostí jich 41 bylo z řad fyzických osob, tedy 45,56 %, zbylá část pak připadala na osoby právnické (počet 49, resp. 54,44 %). U FO a PO došlo shodně k nárůstu počtu registrovaných žadatelů, při komparaci s prvním kolem.

Z počtu 90 administrovaných žádostí bylo na základě provedeného bodování nedoporučeno ke spolufinancování celkem 17 individuálních projektových záměrů (18,89 %). Dále 50 projektů bylo spolufinancováno (55,56 %) a zbývajících 23 jich bylo prostřednictvím SZIF administrativně ukončeno (25,55 %). I ve třetím kole příjmu byla řada Žádostí o dotaci ukončena ze strany kontrolního subjektu. S rostoucím množstvím žádostí rostl také počet těchto ukončení, sumárním vyjádření 23 žádostí, z toho 16 fyzických osob a 7 osob právnických, byl tedy vysledován nárůst počtu v obou právních subjektivitách. Ke konkrétním důvodům ukončujících administraci Žádosti o dotaci je možno uvést, že celkem v 8 případech bylo vysledováno odstoupení žadatele od podepsané Dohody. Ve dvou konkrétních případech pak žadatelé nezaregistrovali svou Žádost o proplacení výdajů v termínu stanoveném v Dohodě, či v jednom případě z důvodu nedostavení se k podpisu Dohody o poskytnutí dotace. Pět projektových žádostí bylo vyřazeno po administrativní kontrole, další tři pak v rámci doplnění dat po administrativní kontrole, resp. se nedostavili s doplněním dat na příslušný regionální odbor. Celkem 4 žádosti byly administrativně vyřazeny z důvodu porušení obecné a specifické části pravidel, kterými byly stanoveny podmínky pro poskytnutí dotace – absence výběrového řízení, vlastnické/nájemní vztahy nebyly uspořádány, u projektu na stavební práce chybělo vyjádření místně příslušného stavebního úřadu.

Šesté kolo příjmu Žádosti o dotaci

V rámci 6. kola příjmu projektových Žádostí o dotaci Programu rozvoje venkova České republiky 2007-2013 bylo ve sledované oblasti NUTS II Severozápad zaregistrováno v posuzovaných záměrech celkem 108 žádostí, přičemž v záměru a) Stavby a technologie pro živočišnou výrobu bylo 83 projektových žádostí, kdežto v záměru b) Stavby a technologie pro rostlinnou výrobu pak 25. Tyto hodnoty nabyly rostoucí tendence v komparaci s kolem třetím a v záměru a) i v kole prvním. U právní subjektivity žadatelů můžeme říci, že z celkového počtu 108 žádostí jich 51 bylo z řad fyzických osob, tedy 47,22 %, zbylá část pak připadala na osoby právnické (počet 57, resp. 52,78 %).

Z počtu 108 administrovaných žádostí nebyl na základě provedeného bodování nedoporučen ke spolufinancování žádný individuální projektový záměr. Dále 74 projektů bylo spolufinancováno (68,52 %) a zbývajících 34 jich bylo prostřednictvím SZIF administrativně ukončeno (31,48 %). K příčinám, pro které byly posuzované žádosti administrativně ukončeny lze pro šesté kolo konstatovat, že se tyto důvody opakovaly z kol prvního a třetího. V šestém kole příjmu Žádostí o dotaci bylo ukončeno ve sledovaném území celkem 34 žádostí, z toho 22 u fyzických a 12 u právnických osob. I v šestém kole byl vysledován rostoucí trend v počtu ukončení administrace jednotlivých žádostí. Z konkrétních případů lze uvést, že v celkem pěti individuálních případech bylo porušeno kritérium přijatelnosti, kdy žadatel nesplnil definici příjemce dotace, projekt nerespektoval výši způsobilosti výdajů, projekt nebyl svým zaměřením v souladu s cíli a podporovanými aktivitami. V jednom případě byla chybně zaregistrována Žádost o dotaci. V celkem 12 případech zažádali žadatelé sami o ukončení administrace projektu. Většinou se jednalo o případy, kdy žadatel nestihl zrealizovat svůj projektový záměr do data uvedeného v Dohodě, či z nedostatku finančních prostředků nutných k takovéto realizaci. U dvou žádostí nebyl dodržen termín pro předložení Žádosti o proplacení výdajů. Pět žadatelů se pak nedostavilo k podpisu Dohody o poskytnutí dotace za regionálním právníkem SZIF. Tři žádosti byly vyřazeny po administrativní kontrole – absence výběrového řízení, nedodržení vlastnických/nájemních vztahů. Pět žádostí, a všech 5 bylo u fyzických osob, bylo administrativně ukončeno z důvodu nedostavení se žadatele k doplnění dat během administrativní kontroly.

Deváté kolo příjmu Žádosti o dotaci

V rámci 10. kola příjmu žádostí bylo ve sledované oblasti NUTS II Severozápad zaregistrováno v posuzovaných záměrech celkem 138 žádostí, kdy v záměru a) Stavby a technologie pro živočišnou výrobu bylo 108 projektových žádostí, kdežto v záměru b) Stavby a technologie pro rostlinnou výrobu pak 30. V porovnání s předešlými koly příjmu došlo jednak k nárůstu celkového počtu administrovaných žádostí, jednak k nárůstu žádostí v jednotlivých záměrech. Z celkového počtu 138 projektových žádostí jich bylo shodně 69 z řad fyzických i právnických osob. U FO a PO došlo shodně k nárůstu počtu registrovaných žadatelů, při komparaci s koly předchozími.

Z počtu 138 administrovaných žádostí bylo na základě provedeného bodování nedoporučeno ke spolufinancování celkem 21 individuálních projektových záměrů (15,22 %). Dále 79 projektů bylo spolufinancováno (57,25 %) a zbývajících 38 jich bylo prostřednictvím SZIF administrativně ukončeno (27,53 %). Deváté kolo příjmů Žádostí o dotaci se neslo mj. také v duchu řady ukončených projektů z důvodu administrativních i kritériálních ukazatelů. Opět byl vysledován meziroční nárůst ukončených projektových žádostí, v 9. kole jich byl v sumárním vyjádření 38, přičemž shodně bylo ukončeno 19 projektů fyzických i právnických osob. Příčiny neúspěchu při administraci individuálních projektových žádostí lze spatřovat např. v nesplnění kritériálních ukazatelů přijatelnosti, a to ve dvou případech fyzických osob. V 9 případech byla ukončena administrace žádosti z důvodu odstoupení žadatele od podepsané Dohody o poskytnutí dotace. Příčin může být mnoho, s největší pravděpodobností se tak jednalo z nedostatku finančních prostředků, změny vlastnictví PO, nedostatkem času na zkolaudování stavební části projektu aj. V jednom konkrétním případě se žadatel ani nedostavil za regionálním právníkem SZIF k podpisu Dohody o poskytnutí dotace. Dvě žádosti byly vyřazeny po administrativní kontrole, kdy žadatelé nesplnili preferenční kritéria, ke kterým se při administraci Žádosti o dotaci zavázali. V obou případech se shodně jednalo o porušení podmínky „*Žadatel chová v období od registrace Žádosti o dotaci do podání Žádosti o proplacení v průměru minimálně 0,3 dobytčích jednotek na 1 ha obhospodařované zemědělské půdy*“. Sedm dalších žádostí pak bylo ukončeno z důvodu nesplnění požadavků zaslanych žadateli k doplnění dat v rámci administrativní kontrole. Celkem 17 žádostí bylo ukončeno z různých příčin za porušení obecných či specifických pravidel. Konkrétně se jednalo např. o absenci výběrového řízení, u projektu na stavební práce chybělo vyjádření místně příslušného stavebního úřadu,

vlastnické/nájemní vztahy nebyly řádně uspořádány, projekt nebyl administrován v souladu principy 3E (hospodárnost, účelnost a efektivnost) aj.

Třinácté kolo příjmu Žádosti o dotaci

Ve 13. kole příjmu žádostí bylo ve sledované oblasti zaregistrováno v posuzovaných záměrech celkem 154 individuálních žádostí, přičemž v záměru a) Stavby a technologie pro živočišnou výrobu bylo 132 projektových žádostí, kdežto v záměru b) Stavby a technologie pro rostlinnou výrobu pak 22. Jednalo se o kolo příjmu s největším objemem počtu registrovaných žádostí. Při pohledu na právní subjektivitu žadatelů lze konstatovat, že z celkového počtu 154 žádostí jich právě 73 bylo z řad fyzických osob, tedy 47,4 %, zbylá část pak připadala na osoby právnické (počet 821 resp. 52,6 %).

Z počtu 154 administrovaných žádostí bylo na základě provedeného bodování nedoporučeno ke spolufinancování celkem 99 individuálních projektových záměrů (64,29 %). Dále 22 projektů bylo spolufinancováno (14,29 %) a zbývajících 33 jich bylo prostřednictvím SZIF administrativně ukončeno (21,42 %). Stejně tak, jako v kolech výše popsaných, tak i v tomto kole příjmu byly vysledovány projekty, u nichž byla ukončena administrace. Celkem tak bylo neproplaceno celkem 33 individuálních žádostí, z toho 19 u fyzických a 14 u právnických osob. Příčin takového stavu bylo mnoho. Například jedna žádost PO byla ukončena z důvodu nesplnění kritérií přijatelnosti, kdy žadatel zaregistroval svou žádost v jiném záměru. V celkem 8 případech pak žadatelé sami odstoupili od podepsané Dohody o poskytnutí dotace. Šest žádostí bylo administrativně ukončeno z důvodu nedodání povinných příloh a úplné dokumentace během doplnění projektových žádostí při administrativní kontrole. V 18 případech byla ukončena administrace z důvodu porušení pravidel. Jednalo se tak např. z příčiny nesplnění povinného podílu příjmů ze zemědělské prvovýroby na celkových příjmech žadatele, nedodání povinné přílohy k žádosti o proplacení výdajů, projekt byl uhrazen celý v hotovosti (platba v hotovosti byla povolena v maximální výši 100 000 Kč), aj.

Osmnácté kolo příjmu Žádosti o dotaci

V rámci 18. kola příjmu projektových žádostí bylo ve sledované zájmové oblasti NUTS II Severozápad zaregistrováno v posuzovaných záměrech celkem 21 žádostí, přičemž byl vyhlášen pouze záměr a) Stavby a technologie pro živočišnou výrobu. Jelikož

se jednalo o doplňkové kolo příjmu, a žadatelé měli na předložení projektových záměrů pouze týden, bylo jich zaregistrováno jen jednadvacet. U právní subjektivity žadatelů můžeme říci, že z celkového počtu 21 žádostí jich 15 bylo z řad fyzických osob, tedy 71,43 %, zbylá část pak připadala na osoby právnické (počet 6, resp. 28,57 %).

Z počtu 21 administrovaných žádostí byly na základě provedeného bodování nedoporučeny ke spolufinancování celkem 3 individuální projektové záměry (14,29 %). Dále osm projektů bylo spolufinancováno (38,10 %) a zbývajících 10 jich bylo prostřednictvím SZIF administrativně ukončeno (47,61 %). K příčinám, pro které byly posuzované žádosti administrativně ukončeny lze pro osmnácté kolo konstatovat, že se tyto důvody opakovaly z pěti kol předcházejících. V 18. kole příjmu bylo ukončeno celkem 10 žádostí, z toho šest u fyzických a čtyři u právnických osob. Jedna žádost byla ukončena z důvodu odstoupení žadatele od Dohody o poskytnutí dotace. Zbýlých 9 projektových žádostí bylo ukončeno z důvodů porušení obecných či specifických částí pravidel.

Dvacáté kolo příjmu Žádosti o dotaci

Ve dvacátém kole příjmu Žádostí o dotaci bylo ve sledované oblasti NUTS II Severozápad zaregistrováno v posuzovaných záměrech celkem 133 žádostí, kdy v záměru a) Stavby a technologie pro živočišnou výrobu bylo 93 projektových žádostí (69,92 %), kdežto v záměru b) Stavby a technologie pro rostlinnou výrobu pak 40 (30,08 %). V porovnání s předešlými koly příjmu došlo jednak k nárůstu celkového počtu administrovaných žádostí, jednak k nárůstu žádostí v jednotlivých záměrech. Z celkového počtu 133 projektových žádostí jich bylo 59 z řad fyzických (44,36 %) a 74 z řad právnických osob (55,64 %). U fyzických a právnických osob došlo shodně k nárůstu počtu registrovaných žadatelů, při komparaci s kolem předchozím.

Z počtu 133 administrovaných žádostí bylo na základě provedeného bodování nedoporučeno ke spolufinancování celkem 25 individuálních projektových záměrů (18,80 %). Dále 74 projektů bylo spolufinancováno (55,64 %) a zbývajících 34 jich bylo prostřednictvím SZIF administrativně ukončeno (25,56 %). Také ve sledovaném dvacátém kole byla řada projektů, u nichž došlo v průběhu administrace k jejich ukončení. Celkem se tak stalo ve 34 individuálních případech, kdy 24 projektů bylo z řad fyzických osob, a 10 projektů z osob právnických. K příčinám neúspěchu při administraci individuálních projektových žádostí lze spatřovat např. v nedodržení termínu předložení Žádosti o proplacení výdajů, a to v osmi případech. V ostatních 26 případech pak bylo důvodem

ukončení administrace žádostí porušení pravidel ze strany žadatele - např. z příčiny nesplnění povinných podílů výnosů ze zemědělských prvovýrob na sumárních příjmech žadatele, nedodání povinné přílohy k Žádosti o proplacení výdajů, projekt byl uhrazen celý v hotovosti (platba v hotovosti byla povolena v maximální výši 100 000 Kč), nesplnění jiných preferenčních kritériálních povinností.

Dvaadvacáté kolo příjmu Žádosti o dotaci

Ve 22. kole příjmu Žádostí o dotaci bylo zaregistrováno ve sledovaných záměrech celkem 186 žádostí, přičemž v tomto kole nebylo podopatření členěno na jednotlivé záměry. Z celkového počtu registrovaných žádostí jich 116 bylo z řad fyzických osob (62,37 %), zbylá část pak připadala na osoby právnické (počet 70, resp. 37,63 %).

Z počtu 186 administrovaných žádostí bylo na základě provedeného bodování nedoporučeno ke spolufinancování celkem 105 individuálních projektových záměrů (56,45 %). Dále 76 projektů bylo spolufinancováno (40,86 %) a zbývajících 5 jich bylo prostřednictvím SZIF administrativně ukončeno (2,69 %). I ve dvaadvacátém kole příjmu byla řada Žádostí o dotaci ukončena ze strany kontrolního subjektu. Ze sumárního počtu 186 žádostí jich bylo 5 ukončeno, z toho 4 u fyzických osob a 1 u osob právnických. Ke konkrétním důvodům ukončujících administraci Žádost o dotaci je možno uvést, že celkem v e čtyřech případech bylo jako příčina vysledováno odstoupení žadatele od podepsané Dohody. V jednom případě byl pak projekt ukončen pro porušení pravidel, kdy žadatel (FO) nedodržel preferenční kritérium „*Žadatel za rok 2014 choval v průměru minimálně 0,5 dobytčí jednotky na 1 ha obhospodařované zemědělské půdě*“.

4.5 Souhrnná shrnutí ke sledovaným kolům příjmu

Lze konstatovat, že díky Programu rozvoje venkova ČR ve sledovaném období došlo k finančnímu podpoření řady projektových záměrů. Administrace projektů však vyloučila ze spolufinancování řadu dalších, jak demonstruje následující tabulka (tab. č. 5). Na základě průměrných hodnot v ní obsažených můžeme říci, že každý druhý projekt byl úspěšně proplacen, a to v celé, či krácené výši (viz dále). Druhou polovinu pak tvořily projekty nedoporučené či ukončené ze strany platební agentury nebo stažené žadatelem/příjemcem dotace, a to rovným podílem. V této souvislosti je potřeba podotknout, že v 6. kole příjmů Žádostí o dotaci byly všechny projekty doporučeny ke

spolufinancování, neboť dle rozhodnutí tehdejšího ministra zemědělství došlo k přesunu části finanční alokace z následujících kol právě do kola šestého. Ovšem i přes tento fakt zůstala jedna třetina projektů tohoto kola neproplacena.

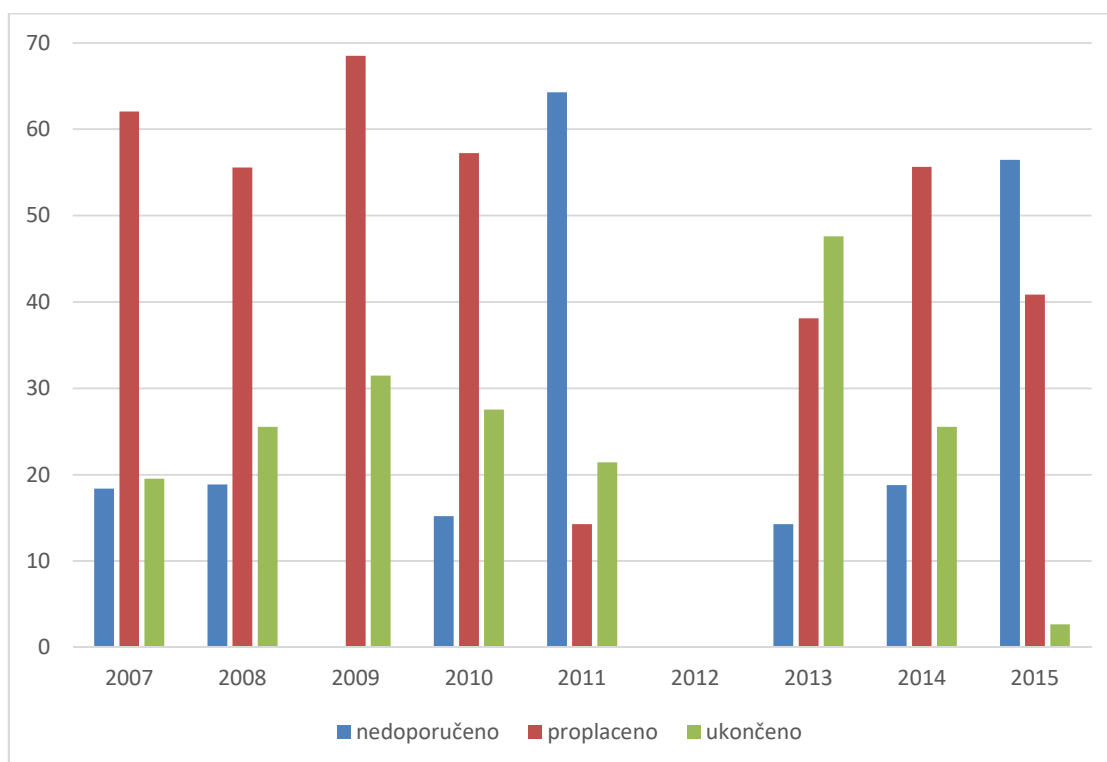
Tabulka 5 Míra úspěšnosti žadatelů v relativním vyjádření (v %)

	nedoporučeno	proplaceno	ukončeno
1. kolo	18,39	62,07	19,54
3. kolo	18,89	55,56	25,55
6. kolo	0	68,52	31,48
9. kolo	15,22	57,25	27,53
13. kolo	64,29	14,29	21,42
18. kolo	14,29	38,10	47,61
20. kolo	18,80	55,64	25,56
22. kolo	56,45	40,86	2,69
průměr	25,79	49,04	25,17

Zdroj: vlastní zjištění na základě hodnot dodaných RO SZIF, vlastní zpracování

Tuto míru úspěšnosti se podařilo vyjádřit v následujícím grafickém zpracování (obrázek č. 7). Z něj je patrné hodnotové rozkolísání sledovaných ukazatelů v jednotlivých letech. Pro úplnost je potřeba uvést, že v roce 2009 (6. kolo příjmu) nebyl žádný projekt nedoporučen ke spolufinancování, jak již bylo v předcházejících částech práce vysvětleno. V letech 2011 a 2015 lze pozorovat opačný trend než je tomu v jiných letech. V grafu je jasně patrné, že v těchto letech bylo nedoporučeno mnohem více projektů, než v jiných kolech. Tato situace mohla být zapříčiněna mimo jiné z důvodu nízké částky alokovaných finančních prostředků nebo větším počtem zaregistrovaných žádostí v rámci celé republiky. Tím pádem se více projektů dostalo pod hranici potřebných bodů ke spolufinancování. Zároveň v roce 2012 nebylo vyhlášeno žádné kolo příjmu ve sledovaných záměrech, tudíž jsou hodnoty v tomto roce nulové. Ukázalo se, že počet administrativně ukončených žádostí počínaje rokem 2013 nabyl klesající tendenci.

Obrázek 7 Projekty dle úspěšnosti v jednotlivých letech v relativním vyjádření (v %)

Zdroj: vlastní zjištění na základě hodnot dodaných RO SZIF, vlastní zpracování

S přihlédnutím k právní subjektivitě jednotlivých žadatelů je možno prohlásit, že se fyzické i právnické osoby podílely na administraci projektových záměrů stejnou měrou, což koresponduje se zjištěními v následujícím tabulkovém zpracování (tab. č. 6).

Tabulka 6 Rozdělení žadatelů dle právní formy podnikání (n)

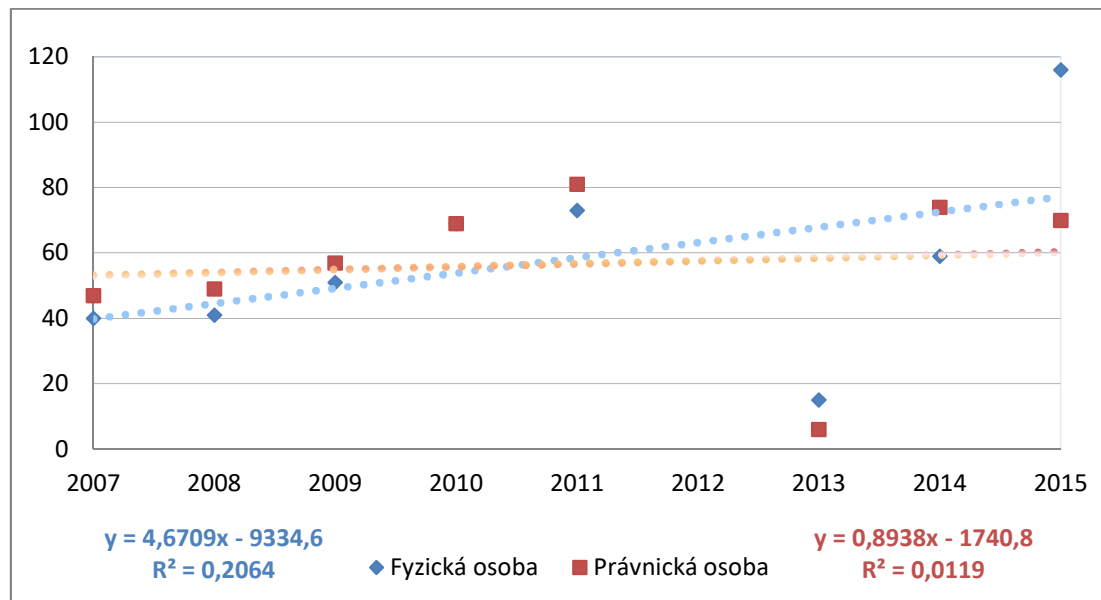
	Fyzická osoba	Právnická osoba
1. kolo	40	47
3. kolo	41	49
6. kolo	51	57
9. kolo	69	69
13. kolo	73	81
18. kolo	15	6
20. kolo	59	74
22. kolo	116	70
průměr	57,87	56,75

Zdroj: vlastní zjištění na základě hodnot dodaných RO SZIF, vlastní zpracování

S ohledem na snahu vyjádřit výše uvedené hodnoty v souladu s metodikou práce v determinačních koeficientech bylo vytvořeno následující grafické zpracování reflektující počty žadatelů dle právní subjektivity v jednotlivých letech (obrázek č. 8). Nutno však

konstatovat, že se nepotvrdila přímá lineární závislost mezi nárůstem počtu žadatelů v sumárním pojetí, a mezi jednotlivými právními formami.

Obrázek 8 Počty žadatelů dle právní subjektivity v jednotlivých letech (n)

Zdroj: vlastní zjištění na základě hodnot dodaných RO SZIF, vlastní zpracování

Předkládaná práce dále mapovala příčiny ukončení administrace individuálních žádostí. Sumárně jsou tyto hlavní důvody zahrnuty v níže uvedených tabulkách zvláště pro každou právní subjektivitu, tedy samostatně pro fyzické osoby (tab. č. 7).

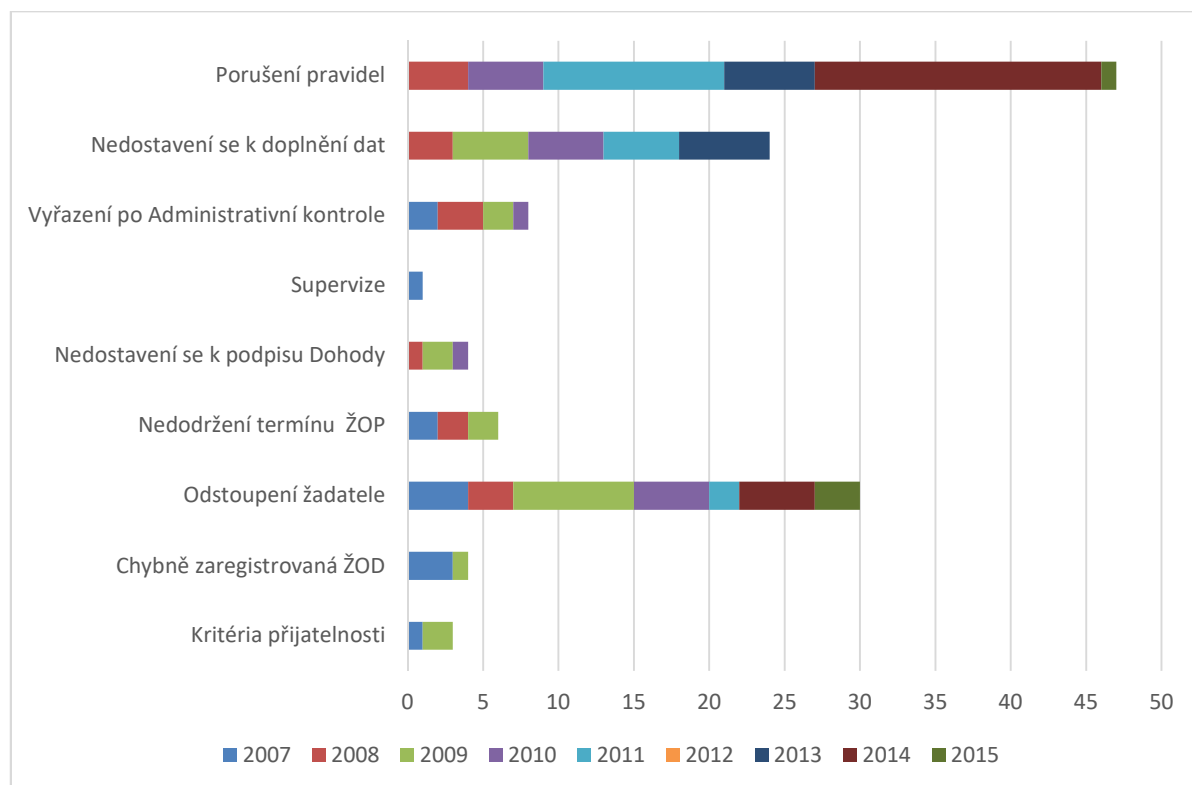
Tabulka 7 Nejčastější důvody ukončení administrace žádostí u FO dle kol příjmu (n)

Kolo příjmu	Kritéria přijatelnosti	Chybně zaregistrovaná ŽOD	Odstoupení žadatele	Nedodržení termínu ŽOP	Nedostavení se k podpisu Dohody	Supervize	Vyřazení po Administrativní kontrole	Nedostavení se k doplnění dat	Porušení pravidel
1.	1	3	4	2	0	1	2	0	0
3.	0	0	3	2	1	0	3	3	4
6.	2	1	8	2	2	0	2	5	0
9.	0	0	5	0	1	0	2	6	5
13.	0	0	2	0	0	0	0	5	12
18.	0	0	0	0	0	0	0	0	6
20.	0	0	5	0	0	0	0	0	19
22.	0	0	3	0	0	0	0	0	1
Σ	3	4	30	6	4	1	9	19	47

Zdroj: vlastní zjištění na základě hodnot dodaných RO SZIF, vlastní zpracování

Zajímavý pohled se naskýtá při rozboru následujícího grafu (obrázek č. 9), který demonstruje jednotlivé příčiny, pro něž byla administrace individuálního projektu u fyzických osob ukončena. Za zajímavost stojí skutečnost, že hlavním důvodem bylo porušení pravidel nejen v sumárním pohledu, nýbrž se jednalo o zásadní argument v jednotlivých kolech příjmů, tedy v jednotlivých posuzovaných letech.

Obrázek 9 Důvody ukončení administrace žádostí v jednotlivých letech FO (n)

Zdroj: vlastní zjištění na základě hodnot dodaných RO SZIF, vlastní zpracování

Stejným postupem jsou vyjádřeny počty nejčastějších důvodů ukončení administrace žádostí u právnických osob (tab. č. 8). Stejně jako u právnických osob lze pozorovat nejvíce ukončených žádostí z důvodu porušení pravidel. Následováno bylo odstoupení žadatele od spolufinancování, což činilo pouze o 4 méně než předchozí skupina.

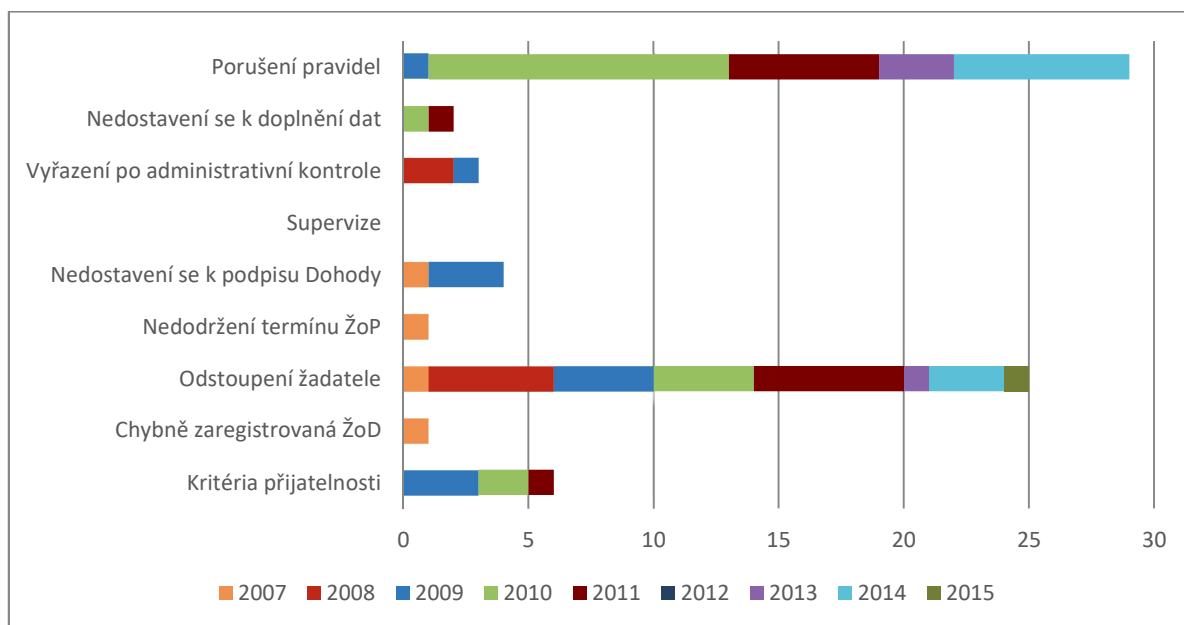
Tabulka 8 Nejčastější důvody ukončení administrace žádostí u PO dle kol příjmu (n)

Kolo příjmu	Kritéria přijatelnosti	Chybně zaregistrovaná ŽoD	Odstoupení žadatele	Nedodržení termínu ŽoP	Nedostavení se k podpisu Dohody	Supervize	Vyřazení po Administrativní kontrole	Nedostavení se k doplnění dat	Porušení pravidel
1.	0	1	1	1	1	0	0	0	0
3.	0	0	5	0	0	0	2	0	0
6.	3	0	4	0	3	0	1	0	1
9.	2	0	4	0	0	0	0	1	12
13.	1	0	6	0	0	0	0	1	6
18.	0	0	1	0	0	0	0	0	3
20.	0	0	3	0	0	0	0	0	7
22.	0	0	1	0	0	0	0	0	0
Σ	6	1	25	1	4	0	3	2	29

Zdroj: vlastní zjištění na základě hodnot dodaných RO SZIF, vlastní zpracování

Pro přehlednost jsou data přenesena do grafu (obrázek č. 10). U právnických osob nebyla žádná žádost ukončena na základě provedené supervize. Jak již bylo zmíněno výše nejvíce ukončených žádostí bylo z důvodu porušení pravidel. Rozdíl mezi právnickými formami je zřetelný zejména na třetím místě. U fyzických osob je důvodem ukončení nedostavení se k doplnění dat po administrativní kontrole, zatímco u právnických osob je to nesplnění kritérií přijatelnosti.

Obrázek 10 Důvody ukončení administrace žádostí v jednotlivých letech PO (n)

Zdroj: vlastní zjištění na základě hodnot dodaných RO SZIF, vlastní zpracování

V sumárním pojetí lze konstatovat, že nejčastějšími důvody, pro které byly ukončeny administrace Žádostí o dotaci, byly odstoupení žadatele od podepsané Dohody o poskytnutí dotace, porušení obecných či specifických částí pravidel, kterými se stanovují podmínky pro poskytnutí dotace. V neposlední řadě se také často jednalo o případy, kdy žadatel v jemu stanovené lhůtě nedodal či korektně nedoplnil neúplnou či chybějící dokumentaci.

4.6 Příčiny korekcí a sankcí ze strany platební agentury

Po podpisu Dohody o poskytnutí dotace plyne žadateli/příjemci dotace čas, zpravidla 24 měsíců od data podpisu Dohody, ve kterém je povinen zrealizovat svůj projektový záměr tak, aby byl schopen v tomto období provést registraci Žádosti o proplacení výdajů, a k ní předložit všechny relevantní povinné přílohy. Skupina kontrolujících pak všestranně předloženou dokumentaci posoudí, a pakliže je nějaká část v přímém rozporu s Pravidly, kterými se stanovují podmínky pro poskytnutí dotace, či s jinými zákonnými normativy, či interními regulativy, bývají udělovány na výdaje korekce, případně sankce. Ty mohou být skupinou kontrolujících uděleny v administrativní kontrole, či během kontroly fyzické realizace projektu.

Nyní budou v předkládané diplomové práci uvedeny nejčastější pochybení žadatelů, které následně vedly ke korekcím, případně sankcím. Jednotlivé případy budou detailněji rozebrány v rozsahu diplomové práce pouze pro sledované záměry prioritní alokované osy I. Pro naplnění rozsahu práce budou uvedeny v každé kategorii pouze některé z nich. Další pak budou zahrnuty v následující subkapitole pojednávající o návrzích a doporučeních pro žadatele/příjemce finanční podpory.

Příklady korekcí a sankcí udělených při administrativní kontrole

Prvním konkrétním příkladem korekce způsobilých výdajů udělených při administrativní kontrole byl případ žadatele, který kupoval zemědělský stroj ze zahraničí a účetní doklad (faktura) pak byl vystaven v cizí měně, konkrétně v eurech. Prostřednictvím svého bankovníctví uhradil danou fakturu, přičemž kurz byl bankou nastaven automaticky, dle platného sazebníku. Celou částku si proto zahrnul mezi způsobilé výdaje, ze kterých byla stanovena dotace. Zde ovšem zapomněl na podmínku, že pokud je účetní doklad vystaven v cizí měně, stanoví se částka způsobilého výdaje

přepočtem fakturované částky na CZK kurzem ČNB ke dni úhrady účetního/daňového dokladu. Jelikož však uhrazená částka byla vyšší, rozdíl mezi nimi byl skupinou kontrolujících dán do korekcí a dotace byla počítána až následně z částky přepočtené dle kurzu ČNB.

Dalším příkladem může být zemědělský podnikatel, který realizoval projektem mj. stavební rekonstrukci dojírny za 2 000 000 Kč. Po realizaci výběrového řízení mu vítězná firma vystavila zálohou fakturu ve výši 10 %, tedy 200 000 Kč. Žadatel vybral z peněžního ústavu tuto částku v hotovosti a uhradil ji v sídle firmy osobně prostřednictvím výdajového/příjmového pokladního dokladu. Pravidla nicméně stanovují limit pro platby v hotovosti ve výši 100 000 Kč, a tak rozdílná částka byla zahrnuta do korekcí způsobilých výdajů, neboť se stala nezpůsobilým výdajem ke spolufinancování.

Poslední případ, který bude uveden, se týká limitu způsobilých výdajů. Žadatel v projektové žádosti uvedl, že bude pořizovat mj. stroj na úpravu ornice za 155 000 Kč bez DPH, což je způsobilý výdaj ke spolufinancování. Pravidla kromě způsobilosti výdajů uvádějí také závazné maximální hodnoty výdajů, na které může být poskytnuta dotace (maximální limity částek). V tomto konkrétním případě se jedná o částku 160 000 Kč bez DPH, a tak si žadatel mohl nárokovat částku celou. Jelikož pořizoval stroj až za 2 roky po sepsání žádosti, během let došlo k navýšení původně plánované ceny na finální částku 170 000 Kč bez DPH. Protože byl limit nastaven pravidly na částku o 10 000 Kč nižší, předmětný rozdíl byl dán do korekcí.

Jako příklad udělení sankce během administrativní kontroly lze uvést případ žadatele, který svůj projekt administroval souběžně u dvou poskytovatelů dotací. Jelikož pravidla hovoří striktně o tom, že je možné na projektový záměr čerpat pouze jeden zdroj. Vždy je ověřováno, zda příjemce dotace nežádal o dotaci na stejný předmět projektu u jiného zdroje státního rozpočtu, státních fondů nebo jiných fondů Evropské unie. Jelikož se v tomto případě tak stalo, byla projektu udělena sankce dle Pravidel v kategorii „C“, tedy snížení dotace o 100 %, a následně byla administrace žádosti ukončena.

Další zaznamenaný případ byl u žadatele, který ve své žádosti dostal preferenční zvýhodnění za splnění podmínek ekologického podnikatele, při hospodaření na min. 5 ha zemědělské půdy. Při kontrole údajů v LPIS bylo zjištěno, že daný podnikatel má také další pozemky, které však nebyly vedeny jako ekologické, ani v přechodném období. Jelikož tím nesplnil podmínku, že neprovozuje jinou než ekologickou činnost, byla administrace projektu ukončena.

Posledním případem, který bude zmíněn pro udělení sankce, je příklad chovatele dojnic, který získal v 18. kole příjmu preferenční zvýhodnění za kritérium, kdy žadatel musí chovat od registrace Žádosti o dotaci do podání Žádosti o proplacení v průměru minimálně 0,3 dobytčích jednotek na 1 ha obhospodařované zemědělské půdy. Skupinou kontrolujících byl porovnáván stav evidovaný na příjemce dotace v Ústřední evidenci zvířat k celkové výměře zemědělské půdy dle LPIS, kterou žadatel obhospodařuje (má v užívání). Kontrolou bylo zjištěno, že žadatelů v rozhodném období nechoval potřebný počet hospodářských zvířat vůči své výměře zemědělské půdy a administrace jeho žádosti proto byla ukončena.

Příklady korekcí a sankcí udělených při fyzické kontrole realizace projektu

Při fyzické kontrole realizace projektu jsou mj. počítány pořízené způsobilé výdaje. Při rekonstrukci skladu steliv žadatel dle technické dokumentace a fakturace měnil 10 oken za nové. Nicméně při kontrole bylo fyzicky napočítáno pouze oken 8 a tak fakturovaná částka za 2 okna byla dána do korekcí.

Další případ korekce zjištěn u zemědělského družstva, které prostřednictvím projektu realizovalo výměnu elektrických ohradníků na pastevním areálu. Skupinou kontrolujících byla naměřená hodnota oplocení areálu o 20 m menší oproti fakturaci. Přepočtená částka za těchto chybějících 20 m byla dána do korekcí.

Během fyzické kontroly realizace projektu byly uděleny i sankce dle Pravidel. Například se jednalo o zjištění, kdy žadatel nesplnil podmínku dosažení minimálně 30 % podílu příjmu ze zemědělské prvovýroby na celkových svých příjmech. Projektu byla udělena sankce dle Pravidel v kategorii „C“, tedy snížení dotace o 100 %, a následně administrace žádosti ukončena.

Konkrétní příklady jsou uvedeny pro následné korekce, tedy porušení dle pravidel, v členění pro každé příjmové kolo zvláště, v detailním pohledu pak diferencované podle právní formy podnikání. Byly vysledovány tyto důvody pro udělení korekcí/sankcí.

1. kolo

PO

- chybně zařazené výdaje do kódu - po podání Žádosti o proplacení nelze přesunout,
- neprovedeno výběrové řízení – sankce;
- úroky z úvěrů jsou nezpůsobilým výdajem;

- zjištěna menší plocha dotčených pozemků, tedy rozdíl naměřené plochy dle GPS – sankce;
- součástí schváleného projektu nebyla ve způsobilých kódech technická dokumentace.

FO

- překročen limit 100 000 Kč pro platbu v hotovosti;
- úroky z úvěrů jsou nezpůsobilým výdajem;
- byla uhrazena pouze část fakturované částky;
- součástí schváleného projektu nebyla ve způsobilých kódech projektová dokumentace.

3. kolo

PO

- chybně zařazené výdaje do kódu - po podání Žádosti o proplacení nelze přesunout;
- překročeny maximální limity v kódech/podkódech způsobilých výdajů;
- zjištěna menší plocha dotčených pozemků, tedy rozdíl naměřené plochy dle GPS.

FO

- překročen limit 100 000 Kč pro platbu v hotovosti;
- překročeny maximální limity v kódech/podkódech způsobilých výdajů;
- sankce za nepředložení Hlášení o změnách, v případě přidávání/odstranění kódů způsobilých výdajů.

6. kolo

PO

- sankce 10% za změny technických parametrů bez podání Hlášení o změnách;
- projektová a technická dokumentace nebyla zaúčtována v souladu s pravidly, tedy ne na investicích;
- změna ze schváleného věcného plnění na dodavatelské plnění bez souhlasu SZIF.

FO

- realizace projektu byla prováděná na pozemcích, u kterých nebyly uspořádány vlastnické/nájemní vztahy;
- byly překročeny maximální limity v kódech/podkódech způsobilých výdajů;

- fakturované výdaje nebyly předmětem schválené Žádosti o dotaci;
- korekce na nezpůsobilé výdaje;
- nepodáno Hlášení o změnách v případech přesunu výdajů mezi jednotlivými kódy – korekce a následná sankce;
- překročen limit 100 000 Kč pro platbu v hotovosti;
- část projektu nebyla realizována, čímž nebyl zachován funkční celek – sankce.

9. kolo

PO

- žadatel požadoval zahrnout do způsobilých výdajů stavební dozor, ačkoliv v Žádosti o dotaci s ním nepočítal;
- fakturované množství dodávky/služby neodpovídalo zjištěnému stavu;
- projektová/technická dokumentace nebyly zaúčtovány jako investiční – sankce;
- změny technických parametrů pořízených strojů/technologií bez předchozího souhlasu SZIF, či bez podání Hlášení o změnách – sankce.

FO

- žadatel nedodržel specifickou část pravidel;
- žadatel nepředložil k Žádosti o dotaci pravomocné a platné stavební povolení, ačkoli bylo pro realizaci projektu povinné – sankce;
- projektová dokumentace nebyla zaúčtována jako investice.

13. kolo

PO

- v položkovém rozpočtu byly překročeny maximální ceny dle katalogu stavebních prací RTS;
- žadatel si nárokoval mezi způsobilými výdaji zpracování Žádosti o dotaci, nicméně projektová dokumentace nebyla od 13. kola způsobilým výdajem.

FO

- změny technických parametrů pořízených strojů/technologií bez předchozího souhlasu SZIF, či bez podání Hlášení o změnách – sankce;
- zjištěna menší plocha dotčených pozemků, tedy rozdíl naměřené plochy dle GPS.

18. kolo

PO

- v položkovém rozpočtu byly překročeny maximální ceny dle katalogu stavebních prací RTS;
- byly překročeny maximální limity v kódech/podkódech způsobilých výdajů.

FO

- mezi způsobilými výdaji zahrnuty položky, které nebyly zaúčtovány jako investiční,
- fakturované množství dodávky/služby neodpovídalo zjištěnému stavu.

20. kolo

PO

- uhrazené výdaje před zaregistrováním Žádosti o dotaci byly nezpůsobilé ke spolufinancování;
- sankce 10% za změny technických parametrů bez podání Hlášení o změnách;
- neprovedeno výběrové řízení na stavební část projektu;
- překročení maximálních limitů stanovených Pravidly;
- změna ze schváleného věcného plnění na dodavatelské plnění bez souhlasu SZIF.

FO

- realizace projektu byla prováděná na pozemcích, u kterých nebyly uspořádány vlastnické/nájemní vztahy;
- překročen limit 100 000 Kč pro platbu v hotovosti;
- smlouva s vítězným uchazečem ve výběrovém řízení byla uzavřena před datem registrace Žádosti o dotaci;
- byly fakturovány nezpůsobilé výdaje, na které žadatel požadoval dotaci.

22. kolo

PO

- fakturované množství dodávky/služby neodpovídalo zjištěnému stavu,
- výdaje byly uhrazeny před zaregistrováním Žádosti o dotaci;
- změny technických parametrů pořízených strojů/technologií bez předchozího souhlasu SZIF, či bez podání Hlášení o změnách – sankce;

- nepodáno Hlášení o změnách v případě odstranění kódu způsobilých výdajů - sankce.

FO

- nepodáno Hlášení o změnách v případě odstranění kódu způsobilých výdajů – sankce,
- žadatel nepředložil k Žádosti o dotaci pravomocné a platné stavební povolení, ačkoli bylo pro realizaci projektu povinné – sankce.

V následující tabulce (tab. č. 9) jsou znázorněny výše uvedené příklady v sumárním vyjádření, a to dle členění podle právní subjektivity žadatele a podle jednotlivých kol příjmů Žádosti o dotaci.

Tabulka 9 Podané Žádosti o proplacení výdajů a počet udělených korekcí/sankcí (n)

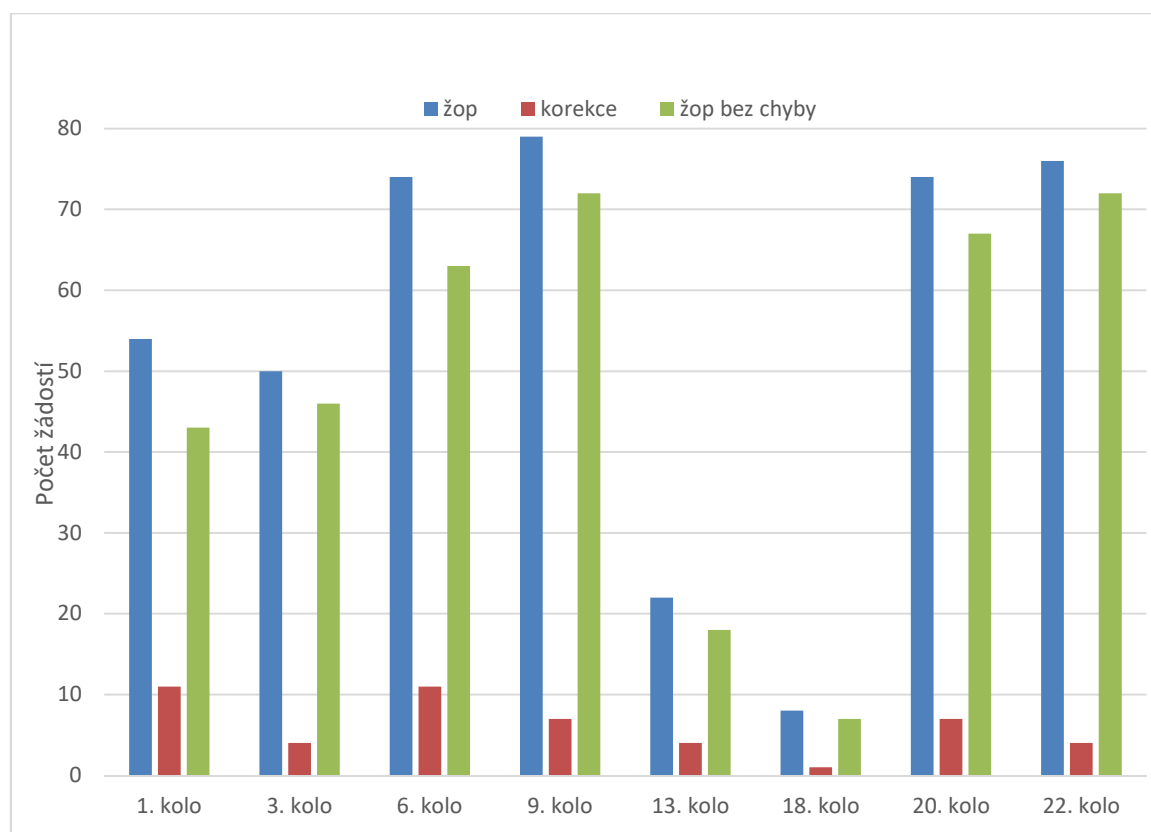
Kolo příjmu	Suma všech Žádosti o proplacení výdajů		Korekce/Sankce		Žádosti o proplacení výdajů bez chyby	
	PO	FO	PO	FO	PO	FO
1. kolo	33	21	6	5	27	16
3. kolo	29	21	2	2	27	19
6. kolo	45	29	4	7	41	22
9. kolo	42	37	4	3	38	34
13. kolo	13	9	3	1	10	8
18. kolo	2	6	0	1	2	5
20. kolo	50	24	5	2	45	22
22. kolo	28	48	3	1	25	47
Celkem	242	195	27	22	215	173

Zdroj: vlastní zjištění na základě hodnot dodaných RO SZIF, vlastní zpracování

Při pohledu na tabulku č. 9 lze konstatovat, že více nesrovnalostí vedoucích k případné korekci či sankci bylo vysledováno u právnických osob v nominálním vyjádření (n=27), přičemž v relativním vyjádření se jedná o hodnotu 11,16 %. Tedy zhruba každá desátá Žádost o dotaci obsahovala výdaje, u kterých bylo potřeba dát korekci či sankci. U fyzických osob byla situace obdobná, konkrétně se jednalo o hodnotu 11,28 %. Sumární chybovost v porovnání s celkovým počtem zaregistrovaných Žádostí o proplacení výdajů

a s celkovým počtem administrovaných žádostí bez nesrovnalostí a chyb, je uvedena v následujícím grafickém zpracování (obrázek č. 11). Lze konstatovat, že s rostoucím počtem kontrolovaných projektů byl vysledován růst individuálních chybovostí. Což znamená, že ani s postupem času se žadatelé, či projektové kanceláře, neseznámili se změnami v pravidlech, a nevyvarovali se opakujících se chybovostí.

Obrázek 11 Chybovost Žádostí o proplacení v jednotlivých kolech příjmů (n)

Zdroj: vlastní zjištění na základě hodnot dodaných RO SZIF, vlastní zpracování

Žadatelé ve svých projektech zahrnovali řadu výdajů, které však byly nezpůsobilé ke spolufinancování a následně byly přesunuty do korekcí. Mezi takové byly nejčastěji zahrnovány následující výdaje:

- a) DPH za podmínky, že šlo o plátce DPH;
- b) výdaje, které neměly prvky investičního charakteru, či jako investiční nebyly záúčtovány v účetnictví žadatele/příjemce dotace;
- c) část výdajů, která byla nadlimitní nad pravidly stanovený limit;
- d) výdaje, které vznikaly a byly vyrovnány před datem registrace Žádosti o finanční podporu;

- e) stroje nesloužící pro zemědělskou prvovýrobu;
- f) sadové úpravy;
- g) bezpečnostní a kamerové systémy, apod.

V rámci sledovaných kol příjmů Žádostí o dotaci byl zjištěn podíl nezpůsobilých výdajů pod hranicí 5 procentních bodů. Sumárně lze tedy konstatovat, že mezi faktory ovlivňující neúspěšnost žadatele o dotaci lze zahrnout:

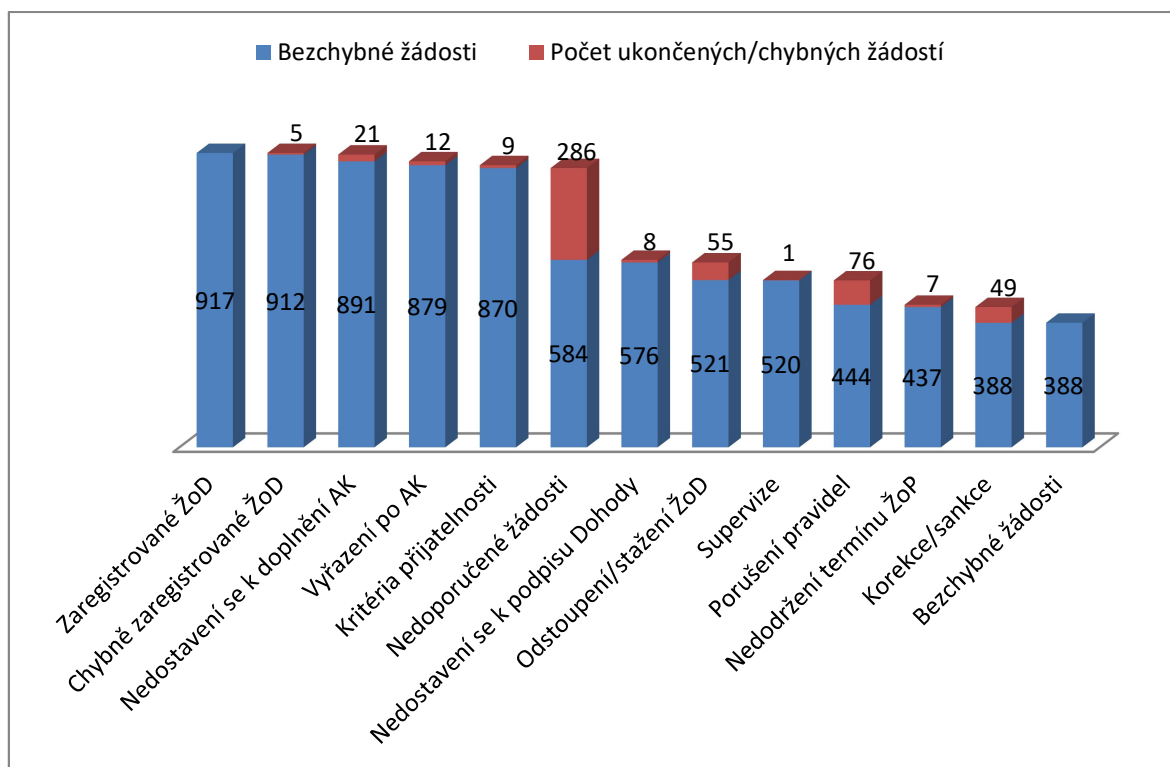
- neplnění obecných a specifických podmínek Pravidel, kterými se stanovují podmínky pro poskytnutí dotace z PRV;
- nezískání maximální možné hodnoty preferenčních bodů pro daný subjekt;
- nekorektní zpracování projektové a technické dokumentace;
- podcenění přípravné fáze projektu;
- nesplnění preferenčních závazků ve lhůtě vázanosti projektu na jeho účel;
- až příliš velká důvěra v práci externího projektového manažera;
- nesplnění zemědělského vzdělání či minimální zemědělské kvalifikace;
- snaha žadatelů o podvodné získání preferenčních bodů.

5 Zhodnocení výsledků a doporučení

5.1 Zhodnocení

Po detailním rozboru získaných dat a před prezentováním svých návrhů a doporučení je na místě provést závěrečné shrnutí výše uvedených údajů do přehledného grafu. Ve velkém objemu dat, údajů a čísel by bylo obtížné najít odpověď na tu základní otázku: „Kolik zaregistrovaných žádostí bylo nakonec bez jakékoli sankce proplaceno?“. Následující graf (obrázek č. 12) ukazuje počty žádostí, které jsou po jednotlivých kontrolních krocích bez chyby a kolik jich naopak danou kontrolou neprošlo. Lze pozorovat, jak bezchybných žádostí po jednotlivých kontrolních krocích ubývá. V absolutních číslech lze konstatovat, že v PRV 2007-2013 NUTS II Severozápad a opatření I.1.1.1. Modernizace zemědělských podniků, bylo z 917 zaregistrovaných žádostí proplaceno bez jakékoli korekce či sankce proplaceno pouze 388 žádostí tj. 42,31 %.

Obrázek 12 Počet bezchybných žádostí po jednotlivých kontrolních krocích (n)

Zdroj: vlastní zjištění na základě hodnot dodaných RO SZIF, vlastní zpracování

Pro přehlednost je zde závěrem umístěna tabulka (tab. č. 10), která znázorňuje souhrn všech zjištěných skutečností. Výsledky jsou rozděleny podle právní subjektivity. Je zde uvedena i úspěšnost u jednotlivých právních forem. Lze tedy konstatovat, že žádosti od

právnických osob byly v podopatření I.1.1.1. v PRV 2007-2013 a zaregistrovaných v NUTS II Severozápad o 10 % úspěšnější než žádosti od fyzických osob.

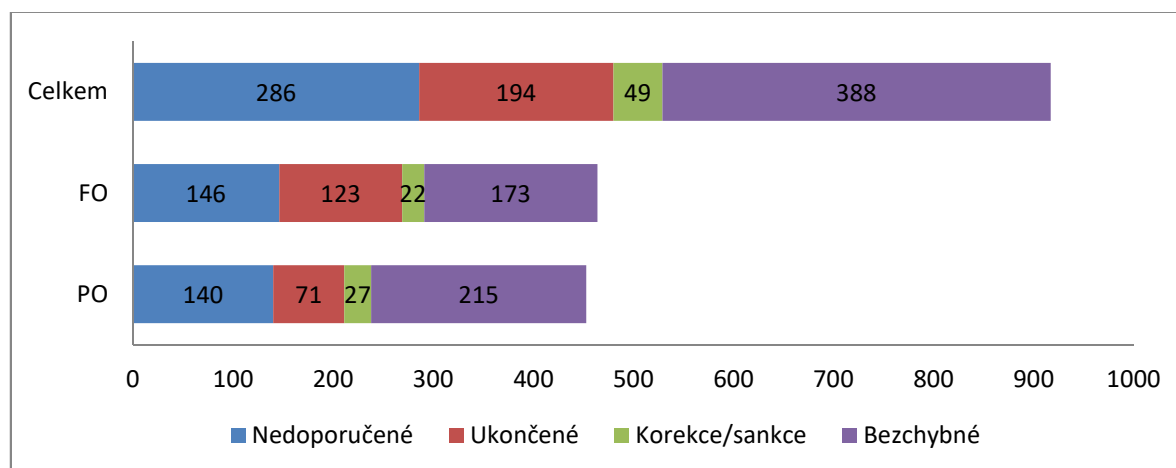
Tabulka 10 Úspěšnost dle právnických forem (n)

	Zaregistrované	Nedoporučené	Ukončené	Žádost o proplacení	Korekce/sankce	Bezchybné	Úspěšnost (v %)
FO	464	146	123	195	22	173	37,28
PO	453	140	71	242	27	215	47,46
Celkem	917	286	194	437	49	388	42,31

Zdroj: vlastní zjištění na základě hodnot dodaných RO SZIF, vlastní zpracování

Poslední uvedený graf (obrázek č. 13) ukazuje pro jednodušší přehlednost konečné statusy žádostí dle právnických forem. Lze vidět, že bylo ukončeno o 52 méně žádostí od právnických osob než od fyzických osob, což výrazně přispělo k tomu, že jich nakonec bylo u právnických osob proplaceno bez korekce či sankce o 42 žádostí více.

Obrázek 13 Konečné statusy žádostí dle právnických forem (n)

Zdroj: vlastní zjištění na základě hodnot dodaných RO SZIF, vlastní zpracování

Závěrem lze tedy konstatovat, že žádosti od právnických osob byly úspěšnější. Ačkoli jich bylo na začátku zaregistrováno v absolutním počtu o 11 méně, v průběhu administrace jich bylo také o 6 méně nedoporučeno a o celých 52 méně ukončeno. To vedlo k tomu, že Žádost o proplacení podalo již o 47 právnických osob více. V závěru se trend otočil a korekci/sankci obdrželo 27 právnických a 22 fyzických osob. I tak v celkovém počtu byla úspěšnost u právnických osob 47,46 % a u fyzických osob 37,28 %.

5.2 Návrhy a doporučení pro žadatele/příjemce finanční podpory

Následující podkapitola shrnuje získané poznatky během studia dané problematiky, jejichž vyústěním bude sepsáno několik dílčích konkrétních doporučení pro žadatele/příjemce finančních podpor ve sledovaných opatřeních pro administraci nových projektových žádostí. Doporučení budou rozdělena do několika oblastí charakterizujících jednotlivé etapy projektu v dotačním managementu:

- před podáním Žádosti o dotaci,
- během administrace Žádosti o dotaci,
- období realizace projektu,
- před předložením Žádosti o proplacení výdajů,
- kontrola,
- doba udržitelnosti projektu.

Období před podání Žádosti o dotace

- dobře zpracovaný projektový záměr – žadatel při vypisování formuláře Žádosti o dotaci by měl mít již dobře zpracovaný projektový záměr. Je velkou chybou, když při psaní žádosti teprve přemýšlí, co by případně z dotačního titulu realizoval,
- poradenská firma – na českém trhu existuje řada poradenských firem, bohužel mnohé z nich svou práci vykonávají ledabyly na úkor žadatele, ačkoliv je tato služba velmi dobře placena. Je proto důležité dát si práci také s výběrem poradce, např. v rámci referencí,
- instruktážní list – k formuláři Žádosti o dotaci existuje vždy instruktážní list, kde je detailně vysvětleno, co v kterém poli a na které straně má žadatel vyplnit. Nicméně praxe ukazuje, že málokdo takový list čte,
- pravidla – před vyhlášením kola příjmu jsou vždy zveřejněna Pravidla, kterými se stanovují podmínky pro poskytnutí dotace. Jelikož neznalost neomlouvá, lze potřebovat důrazně doporučit žadateli seznámit se alespoň s jejich specifickou částí, kde jsou uvedeny základní podmínky, limity jednotlivých způsobilých výdajů, způsobilost výdajů, apod.,
- stavební úřad – v případě realizace stavebních zakázek je potřeba daný projektový záměr konzultovat na místně příslušném stavebním úřadu, který žadateli dá pokyny, co bude potřebovat k odbornému posouzení či místnímu šetření.

Žadatel se tak vyhne stresujícím situacím, kdy nestíhá předložit kompletní dokumentaci ke stavebnímu povolení a díky možné prodlevě pak nestihne zaregistrovat Žádost o dotaci.

Období během administrace Žádosti o dotace

- doplnění dat – v případě, že je žadatel vyzván k doplnění dat, je potřeba věnovat pečlivou pozornost takovéto žádosti a svědomitě odstraňovat všechny zjištěné nedostatky v Žádosti o dotaci a v povinných přílohách. V případě, že není dokumentace doplněna včas, v souladu s jejím zadáním a v odpovídající kvalitě, je zamítnuta. Žadatel si proto může v rozhodném období telefonicky zkonzultovat jednotlivé nedostatky, případně si domluvit schůzku s příslušným referentem projektových opatření na regionálním odboru,
- výběrové řízení – žadatel je povinen dbát na limity pro realizace výběrového řízení mimo/v režimu zákona o veřejných zakázkách. Jelikož je mj. kontrolováno, zda nedošlo k účelovému dělení zakázky na dílčí podlimitní, je potřeba takovému procesu věnovat čas, či finanční prostředky pro odbornou firmu. Kontrolou výběrového řízení neprojde ani ten, kdo vymezil předmět zakázky výhodně pro určitý okruh zájemců, kdo záměrně do výběrové komise nominoval osoby podjaté, či spjaté s uchazečem ve výběrovém řízení, kdo nepředložil všechny kompletní nabídky doručené v termínu, případně kdo hodnotil i nabídky došlé po termínu daném ve výzvě a v zadávací dokumentaci,
- Dohoda – pokud byl žadatel vybrán ke spolufinancování, je vyzván regionálním právníkem SZIF k podpisu Dohody o poskytnutí dotace. V takovémto případě je nutné si zajistit potvrzení o bezdlužnosti vůči finančnímu úřadu a státu a dostavit se osobně, případně někomu svěřit úředně ověřenou plnou moc, spolu s ostatními povinnými dokumenty.

Období během realizace projektu

- změny projektu – v případě, že je realizován projekt a jsou nutné změny, je potřeba nahlásit formou Hlášení o změnách ty, které podléhají schválení SZIF před jejich realizací, jako např. změna místa či parcely realizace projektu, změny příjemce dotace či změny v jeho vlastnické struktuře, změny nájemních vztahů. Ostatní změny je nutno nahlásit před administrací Žádosti o proplacení výdajů. Pokud si

žadatel není jistý, je lepší danou situaci konzultovat s příslušným referentem. Je to jejich práce a od toho tam jsou,

- dodatek ke smlouvě – žadatel musí s vítěznou firmou ve výběrovém řízení sepsat písemný dodatek obsahující všechny odchylky a změny oproti původně předložené dokumentaci na SZIF. V případě stavebních prací je pak nutné vytvoření dokumentace skutečného provedení stavby a zkolaudování předmětu projektu.

Období před předložením Žádosti o proplacení projektu

- Hlášení – žadatel se musí ujistit, že všechny změny oproti původní dokumentaci byly řádně nahlášeny a schváleny ze strany platební agentury,
- kompletace dokumentace – žadatel by měl k Žádosti o proplacení výdajů přistoupit pouze v případě, kdy je realizace projektu ukončena, všechny faktury má řádně uhrazeny a zaúčtovány na investicích ve svém účetnictví. V případě nákupu strojů je potřeba předložit buď technický průkaz, anebo prohlášení o shodě ES. U stavebních prací je potřeba nezapomenout na stavební deník, položkový rozpočet vedený dle katalogu stavebních prací, dokončit řízení na stavebním úřadě.
- označení o spolufinancování – žadatel/ příjemce dotace je povinen dodržet nařízení Evropské komise a k místu realizace projektu umístit stálou informační ceduli o spolufinancování v minimálních rozměrech A3 a v odpovídajícím grafickém provedení.

Období během kontroly

- po úspěšné administraci Žádosti o proplacení výdajů žadatel vyčkává na ohlášení skupiny kontrolujících, zda proběhla administrativní kontrola bez závad a na sdělení termínu vykonání fyzické kontroly realizace projektu,
- Kontrola – žadatel si dopředu připraví originály faktur, kompletní účetnictví, předmět projektu (v případě pořízení strojů je kontrolováno také výrobní číslo – žadatel si může již dopředu zkontrolovat shodu výrobního čísla na stroji se záručním listem či účetním/daňovým dokladem). Dále zkontroluje umístění označení o spolufinancování.

Období po proplacení výdajů

- doba udržitelnosti projektového záměru – v tomto období je žadatel povinen pečovat o majetek pořízení z dotace v souladu s principy péče řádného hospodáře. Dále kontrolovat, že dochází k přiměřenému odepisování dle účetních standardů. Jelikož je tato lhůta v období 5 let od data převedení dotace na účet žadatele, po celou tuto dobu musí být cedule o spolufinancování přítomna. V případě jejího poškození je žadatel povinen nahradit ji novou,
- kontrola – v tomto období může být ze strany platební agentury vykonána cílená kontrola ex-post, kdy jsou ověřovány výše uvedené skutečnosti, a také zda žadatel nepronajímá podpořený předmět projektu cizímu subjektu a zda byl realizací projektu splněn jeho účel,
- přezkoumání – krom zástupců SZIF může být kontrola vykonána také ze strany jiných kontrolních subjektů, např. místně příslušný finanční úřad, NKÚ, ministerstvo zemědělství ČR, Evropský účetní dvůr, aj.).

5.3 Návrhy a doporučení pro platební agenturu SZIF

Pro zlepšení oblasti živočišné výroby je možno do nového programovacího období pro roky 2020-2027 implementovat několik opatření. Například se jedná o následující výčet:

- a) Navýšení fiskální alokace pro záměr I.1.1.1.a), neboli realokovat výši podpor na úkor jiných podopatření a záměrů v rámci prioritních os.
- b) Zavedení takových kritériálních ukazatelů, které povedenou k bodovému zvýhodňování těch zemědělských žadatelů/příjemců dotací, kteří ve svém projektu realizují či plánují realizovat chov daného hospodářského zvířete. Kupříkladu pro projekty zabývající se potenciálním zastavením klesajícího trendu počtu prasat by kritériální bodové zvýhodnění mohlo být v následujícím formátu: „Součástí projektového záměru je stavba či pořízení technologie související s chovem prasat“. Situaci v klesající živočišné výrobě by mohlo razantně změnit zavedení podmínky minimálního počtu dobytčích jednotek na hektar zemědělsky obhospodařované půdy (DJ/ha; např. 0,1 DJ/ha) – v tomto případě by zemědělec dostal 100% dotací (přímé platby), kdo nesplní – dostane jen 50%. Největší přínos by ale toto opatření mělo na opětovnou produkci organických hnojiv (hnůj, kejda) a vnos organické hmoty do půdy, dále by se zvýšila zaměstnanost na venkově.

- c) Úprava Pravidel ve smyslu snížení administrativního zatížení žadatelů. Kupříkladu by se mohlo jednat o nedokládání stále stejných příloh k více projektům. Pakliže by žadatel danou přílohu již nahrál na Portál farmáře, a nehodlal by na ní nic měnit, nemusel by opětovně dokládat k jiným administrovaným projektům.
- d) Úprava systému Portálu farmáře – Státnímu zemědělskému intervenčnímu fondu lze doporučit, aby notifikace z Portálu farmáře chodily žadatelům/příjemcům finanční podpory při každé změně při administraci konkrétní žádosti nejen na vybraný email, nýbrž i na mobilní zařízení formou upozorňující SMS zprávy. Tím by se předešlo těm situacím, kdy žadatel nenalezne danou depeši ve své emailové doručené poště a nestihne tak případné doplnění dat v požadovaném termínu, v přímém souladu s jeho zadáním a v odpovídající kvalitě.
- e) SZIF by měl prostřednictvím svých regionálních pracovišť organizovat pravidelné setkávání s potenciálními žadateli, na kterých by prezentoval novinky v pravidlech pro dané kolo příjmu, a kde by demonstroval nejčastější pochybení žadatelů při administraci a při realizaci výběrového řízení.
- f) Zejména na pozice metodických pracovníků na centrálním pracovišti SZIF by měli být vybíráni jedinci se zemědělským vzděláním. Tento předpoklad je nezbytný pro správné metodické posouzení problematických, či sporných případů ve sledovaných záměrech. Praxe ukazovala a bohužel stále ukazuje, že metodiky mnohdy dělají lidé ihned po vystudování vysoké školy, např. ekonomické, bez potřebných praktických znalostí z agrárního prostoru.
- g) Dalším doporučení vedoucí ke snížení byrokratického procesu se dá doporučit omezit taxativní výčet způsobilosti, či nezpůsobilosti výdajů, a nahradit jej výčtem příkladným. Předešlo by se tak k mnohdy komplikovaným výkladům pravidel a ke zjednodušení celého procesu.
- h) Ke zmírnění dopadů fázi hospodářského cyklu lze doporučit zavedení průběžného spolufinancování u sledovaných záměrů, tak jak tomu bylo v případě opatření osy I Zahájení činnosti mladých zemědělců, u kterého bylo umožněno čerpat zálohovou platbu ve výši půl milionu korun českých. Díky tomuto opatření by dotace mohla být efektivněji a účelněji směřována do malých rodinných agrárních farem.
- i) Po zkušenostech s nejednotným výkladem konkrétních pasáží Pravidel lze Řídicímu orgánu PRV, tedy Ministerstvu zemědělství ČR, doporučit pro nové programovací období 2020+ vytvoření takových pravidel, která budou jednoduchá,

ale přitom zcela účinná a hlavně neměnná. Dále pak omezení aktualizací metodických pokynů, interních předpisů, tiskových oprav pravidel a novelizací výkladových směrnic, aj.

- j) Pro nové programovací období 2020+ by bylo vhodné implementovat preferenční kritériální ukazatel „*Projektem bude vytvořeno nové pracovní místo (RPJ =1,00)*“, za což by žadatelé dostali 10 preferenčních bodů. Na základě toho by bylo možno udržet zaměstnanost, zejména v horských či podhorských oblastech, na stávající úrovni, a omezit tak vylidňování českých venkovských oblastí.
- k) Propojení s ostatními orgány veřejné správy. Potencionální žadatelé musí dokládat mnoho úředních dokumentů. Některé z nich by si platební agentura mohla zajistit sama od příslušných úřadů sdílením informací, jako např. katastrální úřad, finanční úřad aj.

6 Závěr

Zpracováním této práce bylo možné dojít k závěrům, které byly nastaveny na úvod. Předkládaná diplomová práce na zvolené téma „*Program rozvoje venkova – chybovost žádostí*“ popisuje ve své úvodní části obecné pojetí venkova a Programu rozvoje venkova. Načež plynule navazuje část aplikační, která popisuje průběh administrace a individuální chybovosti žadatelů/příjemců finančních podpor. Pro účely této diplomové práce byl rozbor administrovaných Žádostí o dotaci uskutečněn ve sledované oblasti NUTS II Severozápad, za současného přispění materiálů pocházejících z regionální odboru SZIF Ústí nad Labem. V rámci podopatření I.1.1.1. byly posuzovány záměry I.1.1.1.a) Stavby a technologie pro živočišnou výrobu, I.1.1.1.b) Stavby a technologie pro rostlinnou výrobu.

Před interpretací zjištění v aplikační části, podrobně vysvětleny jednotlivé administrativní a kontrolní kroky, které provádí platební agentura od registrace Žádosti o dotaci až po připsání dotace na účet žadatele. Čtenář má možnost se lépe orientovat. To dává čtenáři lepší možnost se v procesu zorientovat, a lépe pochopí, ve které části došlo k pochybení a následnému udělení sankce ze strany platební agentury.

S přihlédnutím ke zjištěným výsledkům lze konstatovat, že ve sledované oblasti NUTS II Severozápad mohl přispět monitorovaný program ke konkurenceschopnosti zemědělských podniků a k udržení pracovních pozic v agrárním a rurálním sektoru. Práce poukazuje na individuální pochybení žadatelů, které následně vedly ke kontrolním zjištěním, tedy ke korekcím a sankcím.

Ze získaných dat bylo možné zjistit, že v PRV na daném regionu za sedmileté období bylo ve výše uvedených podopatření přijato a zaregistrováno 917 žádostí. Největší skupinou neúspěšných žádostí, a to v počtu 286 jsou žádosti nedoporučené k financování. Důvodem je převis zaregistrovaných žádostí nad objemem alokovaných finančních prostředků pro jednotlivá kola a opatření. Tyto projekty nedosáhly takového bodového ohodnocení, aby mohly dosáhnout na dotaci a zůstaly pod stanovenou čarou. Druhou největší skupinou jsou žádosti, u nichž došlo k porušení obecných či specifických Pravidel. Těmto žádostem byla udělena sankce „C“ a projekt byl následně ukončen. Jednalo se celkově o 76 žádostí. Další překvapivě velkou skupinou ukončených žádostí jsou ty, kdy žadatel sám odstoupil či stáhl svou žádost. Tzn. že žadatel/příjemce dotace sám požádal o ukončení administrace žádosti. Tuto možnost využili žadatelé u 55 projektů. Z jiných

důvodů bylo v součtu ukončeno dalších 63 žádostí. Těmito důvody byly zejména chybně zaregistrovaná Žádost o dotaci, nedostavení se k doplnění po administrativní kontrole, vyřazení po administrativní kontrole, nesplněná kritéria přijatelnosti, nedostavení se k podpisu Dohody, supervize a nedodržení termínu předložení Žádosti o proplacení. Z 917 zaregistrovaných žádostí tedy mohlo být předloženo 437 Žádostí o proplacení. U těchto projektů byla následně provedena kontrola fyzické realizace projektu a předložené dokumentace. U 49 žádostí bylo zjištěno další porušení. To vedlo k udělení korekce, případně sankce a následně ke snížení požadované dotace. Lze tedy konstatovat, že pouze 388 žádostí z 917 zaregistrovaných žádostí prošlo všemi kontrolními kroky bez jakéhokoli sankcionování. Závěrem je nutno ještě podotknout, že ačkoli programovací období končilo rokem 2013, ještě v roce 2015 docházelo k proplácení žádostí z tohoto období. Lhůta vázanosti je 5 let, a začíná běžet až od připsání dotace na účet žadatele. Je tedy možné, že ještě dojde v rámci ex-post kontroly u některých žádostech k sankci a vrácení dotace. Údaje tedy nemusí být konečné.

V rámci hodnocení získaných dat byla zjišťována úspěšnost předložených žádostí dle právní formy. Zpracováním všech informací bylo zjištěno, že v PRV 2007 – 2013 v regionu NUTS II Severozápad a ve zkoumaném opatření I.1.1.1. Modernizace zemědělských podniků byly úspěšnější žádosti právnických osob (47,46 %) než žádosti fyzických osob (37,28 %). V grafu č. 10 je zřetelný postupný úbytek bezchybných žádostí po jednotlivých administrativních krocích, a to z původních 917 na konečných 388 žádostí.

V neposlední řadě diplomová práce poskytuje základní doporučení pro žadatele, jakým způsobem se vyvarovat nesrovnalostí ve svých žádostech. Tato doporučení jsou rozdělena podle jednotlivých fází průběhu administrace Žádosti o dotaci. Lze tedy jednoduše zjistit, čemu v danou dobu věnovat pozornost a naopak čeho se vyvarovat, aby nedošlo k pochybení. Závěrem je poukazováno na potenciální návrhy pro platební agenturu Státní zemědělský intervenční fond ve směru k novému programovacímu období pro roky 2021 - 2027. K mnoha změnám již došlo v současném programovacím období pro roky 2014 - 2020. Stále dochází ke zjednodušování, k elektronizaci přes Portál farmáře, ke změně postupů, aby žadatelé byli méně zatěžováni byrokratií a papírováním. Na druhou stranu i platební agentura potřebuje poklady, ze kterých může čerpat informace o projektu i žadateli. Nový Program rozvoje venkova se zjednodušil, a stal se přístupnější pro větší množství žadatelů, ačkoli toto mohou posoudit jen samotní žadatelé.

7 Seznam použitých zdrojů

BALDWIN, Richard. *Ekonomie evropské integrace*. 1. vyd., Praha: Grada Publishing, 2008. 464 s. ISBN 978-80-247-1807-1.

BARTHELEMY, P.A., VIDAL, C. *Rural realities in the European Union, In.: Agriculture, environment, rural development. Facts and Figures. A challenge for Agriculture*. Luxemburg: Office for Official Publications for the European Communities, 1999. p. 247-260.

BINEK, Jan a kol. *Synergie ve venkovském prostoru: Aktéři a nástroje rozvoje venkova*. 1. Vyd., Brno: GAREP, 2009. 94 s. ISBN 80-86561-19-4.

BLAŽEK, Jiří, UHLÍŘ, David. *Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, implikace*. 2. vyd. Praha: Karolinum, 2011. 342 s. ISBN 978-80-246197-4-3.

BOHÁČKOVÁ, Ivana, HRABÁNKOVÁ, Magdalena. *Strukturální politika EU*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009. 188 s. ISBN 978-80-7400-111-6.

eAGRI. *Jak požádat o dotaci z PRV* [online]. ©2009 - 2017. [cit. 2017-05-27]. Dostupné z WWW: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/zakladni-informace/jak-ziskat-dotaci-z-prv/>

eAGRI. *Základní informace o Programu rozvoje venkova ČR* [online]. ©2009 - 2017. [cit. 2017-05-27]. Dostupné z WWW: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/zakladni-informace/>

EUROPEAN COMMISSION. *Rural Development policy 2007-2013* [online] psl. aktual. 27.5.2017. [cit. 2017-05-26]. Dostupné z WWW: http://ec.europa.eu/agriculture/rurdev_cs

EVROPSKÁ UNIE. *Politika soudržnosti 2007 – 2013: Poznámky a úřední texty*. Lucembursko: Úřad pro úřední tisky Evropských společenství, 2007. 164 s. ISBN 92-79-03801-X.

FOJTÍKOVÁ, Lenka, LEBIEDZIK, Marian. *Společné politiky EU: Historie a současnost, se zaměřením na ČR*. Praha: C. H. Beck, 2008. 179 s. 978-80-717-9939-9.

GAREP SPOL. S R.O. *Metodická podpora regionálního rozvoje: Nástroje rozvoje venkova* [online]. ©2017. [cit. 2017-05-27]. Dostupné z WWW: <http://www.regionálnírozvoj.cz/index.php/nastroje-venkov.html>

HRABÁNKOVÁ, Magdalena, BRANDOVÁ, Kateřina. *Podpory rozvoje venkova z EAGGR podle Nařízení Rady 1257/1999 ES*. Praha: Institut výchovy a vzdělávání MZe ČR. ISBN 80-7105-222-1.

KÖNIG, Petr a kol. *Rozpočet a politiky Evropské unie, Příležitost pro změnu*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009. 630 s. ISBN 978-80-740-0011-9.

KUTSCHERAUER, Alois. *Strategický regionální management v České republice – vize a realita*. In SVOBODOVÁ, Hana. Sborník příspěvků z konference Regionální politika v ČR: Efekty a nové výzvy. Jihlava: GaREP, spol. s r.o., 2009. s. 72–80. ISBN 978-80-904308-3-9.

MATES, Pavel, KADERÁBKOVÁ, Jaroslava, WOKOUN, René. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 2. Vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. 455 s. ISBN 978-80-7380-086-4.

MMR ČR. *Podpora regionů* [online]. ©2012. [cit. 2017-05-22]. Dostupné z WWW: <http://www.mmr.cz/cs/Regionalni-politika-a-cestovni-ruch/Podpora-regionu>

MMR ČR. *Programové období 2007 – 2013* [online]. ©2012. [cit. 2017-05-23]. Dostupné z WWW: <https://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013>

MMR ČR. *Strategie regionálního rozvoje ČR na roky 2007 – 2013* [online]. ©2012. [cit. 2017-05-26]. Dostupné z WWW: <https://www.mmr.cz/cs/Regionalni-politika-a-cestovni-ruch/Podpora-regionu/Koncepce-Strategie/Archiv/Strategie-regionalniho-rozvoje-Ceske-republiky-na>

MZe ČR. *Národní strategický plán rozvoje venkova pro období 2007-2013 České republiky pro období 2007-2013*, 200, s. 15, [online]. [cit. 2018-01-10]. Dostupné z WWW: http://www.eagri.cz/attachments/NSP_SFC.pdf

MZe ČR. *Pravidla, kterými se stanovují podmínky pro poskytnutí dotace Programu rozvoje venkova ČR na období 2007-2013 – Opatření I.I.I.I. Modernizace zemědělských podniků*. Praha: MZe ČR, 2011. 60 s.

MZe ČR. *Pravidla, kterými se stanovují podmínky pro poskytnutí dotace Programu rozvoje venkova ČR na období 2007-2013 – Opatření I.I.I.I. Modernizace zemědělských podniků*. Praha: MZe ČR, 2014. 89 s.

MZe ČR. *Výroční zpráva o implementaci Programu rozvoje venkova ČR 2007-2013 za rok 2010*. Praha, 2010. 174 s.

Nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 ze dne 20. 9. 2005 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (European Agricultural Fund for Rural Development – EAFRD). In: <http://eur-lex.europa.eu>. [online]. [cit. 2017-05-26]. Dostupné z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32005R1698&from=CS>

NOVÁK, Ondřej, FRIČOVÁ, Vítězslava. *Regionální politika* [online]. ©2005 - 2017. [cit. 2017-05-22]. Dostupné z WWW: <https://www.euroskop.cz/8948/sekce/regionalni-politika/>

PĚLUCHA, Martin a kol. *Rozvoj venkova v programovacím období 2007–2013 v kontextu reformy SZP EU*. Praha: IREAS, 2006. 162 s. ISBN: 80-86684-42-3.

POSTRÁNECKÝ, Josef. *Regionální politika a regionální rozvoj v ČR*. In *Urbanismus a územní rozvoj*. Ročník XIII, číslo 5/2010. s. 10.

PRAŽAN, Jaroslav, RATINGER, Tomáš. *Mohou dotace zachránit kulturní krajinu?*. Praha: Ministerstvo životního prostředí České republiky, 2000. 243 s. ISBN 80-7212-134-0.

SZIF. *Strategie Státního zemědělského intervenčního fondu pro roky 2011-2013, s ohledem pro rok 2014*. Praha, 2012, 16 s.

SZIF. *Základní informace o Státním zemědělském intervenčním fondu* [online]. 2017. [cit. 2018-01-17]. Dostupné z WWW: <http://www.szif.cz/cs/pristup-k-informacim>

VAN DER PLOEG, J.D. *Revitalizing agriculture: farming economically as starting ground for rural development*, *Sociologia Ruralis*, 40 (4), 2000, p. 497-511.

VIA RUSTICA. *Základní informace o Programu rozvoje venkova* [online]. ©2017. [cit. 2017-05-25]. Dostupné z WWW: <http://www.viarustica.cz/projekty-spolku-via-rustica/realizace-spl-leader/zakladni-informace-o-programu-rozvoje-venkova>

VITURKA, Milan a kol. *Kvalita podnikatelského prostředí, regionální konkurenceschopnost a strategie regionálního rozvoje České Republiky*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2010. 227 s. ISBN 978-80-247-3638-9.

WHATMORE, Sarah. *Hybrid geographies – natures, cultures, spaces*. London: Sage Publications Ltd., 2002. ISBN 0-7619-6566-1.

WOKOUN, René a kol. *Regionální rozvoj: východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. 1. vyd. Praha: Linde, 2008. 473 s. ISBN 978-80-7201-699-0.

WOODS, Michael: *Rural Geography: processes, responses and experiences in rural restructuring*. 1. vyd., London: SAGE Publications Ltd., 2005. 330 s. ISBN 0-7619-4760-4.

8 Přílohy

Příloha A Definice a popis sledovaných opatření

Popis podopatření⁵⁵

Jelikož se jedná o odbornou problematiku, která není laickou veřejnosti detailně známa, je nutné nyní definovat a pospat sledované záměry, a to formou přímé citace z Pravidel, kterým se stanovovaly podmínky pro poskytnutí dotace z Programu rozvoje venkova České republiky pro roky 2007-2013:

Záměry

a) stavby a technologie pro živočišnou výrobu

b) stavby a technologie pro rostlinnou výrobu

Definice příjemce dotace

- Zemědělský podnikatel, tzn. fyzická nebo právnická osoba, který podniká v zemědělské výrobě v souladu se zákonem č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů.

- Podnikatelský subjekt, který je z převážné většiny vlastněn zemědělskými prvovýrobci a předmětem jeho činnosti je poskytovat práce, výkony nebo služby, které souvisejí výhradně se zemědělskou výrobou a při kterých se využijí prostředky nebo zařízení sloužící zemědělské výrobě.

Druh a výše dotace

Druh dotace: přímá nenávratná dotace právnickým a fyzickým osobám na podnikatelskou činnost.

Maximální výše dotace:

- 60 % výdajů, ze kterých je stanovena dotace na investice pořízené mladými zemědělci ve znevýhodněných oblastech,

- 50 % výdajů, ze kterých je stanovena dotace na investice pořízené ostatními zemědělci

⁵⁵ MZe: Pravidla, kterými se stanovují podmínky pro poskytnutí dotace Programu rozvoje venkova ČR na období 2007-2013 – Opatření I.I.I.I. Modernizace zemědělských podniků, MZe, Praha, 2014, 89 s.

ve znevýhodněných oblastech,

- 50 % výdajů, ze kterých je stanovena dotace na investice pořízené mladými zemědělci v jiných oblastech než znevýhodněných oblastech,

- 40 % výdajů, ze kterých je stanovena dotace na investice pořízené ostatními zemědělci v jiných oblastech než znevýhodněných oblastech.

Príspevek EU činí 75 % veřejných zdrojů.

Príspevek ČR činí 25 % veřejných zdrojů.

Výdaje, na které může být poskytnuta dotace:

Záměr a) stavby a technologie v Živočišné výrobě (pro chov skotu, prasat, ovcí, koz, koní, drůbeže a včel)

- Stáje pro krávy, jalovice, býky a telata (výstavba a rekonstrukce stáje, rošty, pevné výběhy v návaznosti na stáj, nezbytné zázemí stavby, technologie ustájení, napájení, větrání, topení, krmení, vytápění, fixační klece, kafilerní boxy, pece na pálení kadáverů atd.)

- Boudy pro telata

- Stáje pro plemenné býky v produkci (výstavba a rekonstrukce stáje, rošty, pevné výběhy v návaznosti na stáj, nezbytné zázemí stavby, technologie ustájení, napájení, větrání, topení, krmení, vytápění, fixační klece, kafilerní boxy, pece na pálení kadáverů atd.)

- Pastervní areály včetně doprovodných staveb (oplocení, napajedla, krmiště, manipulační zařízení, včetně zpevněných ploch atd.)

- Stáje pro prasnice, odchov selat, výkrm prasat (výstavba a rekonstrukce stáje, rošty, pevné výběhy v návaznosti na stáj, nezbytné zázemí stavby, technologie ustájení, napájení, větrání, topení, krmení, vytápění, fixační klece, kafilerní boxy, pece na pálení kadáverů atd.)

- Stáje pro plemenné kance (výstavba a rekonstrukce stáje, rošty, pevné výběhy v návaznosti na stáj, nezbytné zázemí stavby, technologie ustájení, napájení, větrání, topení, krmení, vytápění, fixační klece, kafilerní boxy, pece na pálení kadáverů atd.)

- Stáje pro ovce a kozy (výstavba a rekonstrukce stáje, rošty, pevné výběhy v návaznosti na stáj, nezbytné zázemí stavby, technologie ustájení, napájení, větrání, topení, krmení, vytápění, fixační klece, kafilerní boxy, pece na pálení kadáverů atd.)

- Stáje pro koně (výstavba a rekonstrukce stáje, rošty, pevné výběhy v návaznosti na stáj,

nezbytné zázemí stavby, technologie ustájení, napájení, větrání, topení, krmení, vytápění, fixační klece, kafilerní boxy, pece na pálení kadáverů atd.)

- Dojírny pro krávy, ovce, kozy (technologie v čekárně před dojením, technologie dojení (včetně mobilních dojiren) - technologie na ošetření, chlazení a skladování syrového kravského, ovčího nebo kozího mléka bezprostředně navazující na dojení, měření nádoje, identifikace a pohybová aktivita, dojící robot atd.)

- Haly pro chov drůbeže (haly/technologické vybavení pro chov nosnic, haly/technologické vybavení pro odchov, výkrm nebo rozmnožovací chovy drůbeže, haly/technologické vybavení pro výkrm nebo rozmnožovací chovy krůt, haly/technologické vybavení na třídění, značení, chlazení a skladování vajec, stavební náklady a technologie předlíhni a dolíhni, nezbytné zázemí stavby (související technické a sociální zázemí), kafilerní boxy, pece na pálení kadáverů atd.)

- Jímky na kejdu a odpadní vody (výstavba nebo rekonstrukce jímek, výdejní místo jímek, technologické vybavení hlavních jímek, technologické vybavení sběrných a přečerpávacích jímek, sběrné a přečerpávací jímky atd.)

- Hnojiště (zejména výstavba nebo rekonstrukce pevných hnojišť)

- Stavby pro skladování krmiv a steliv (silážní a senážní žlaby, zpevněné plochy určené na skladování siláže, senáže ve vacích, stavby na skladování sena, slámy, stavby na skladování balíkové siláže, senáže atd.)

- Chov včel (trvalé stanoviště pro chov včel – úly, haly na získávání, zpracování a skladování včelích produktů, technologie pro získávání a zpracování včelích produktů - linka pro zpracování včelích produktů atd.)“

Záměr b) stavby a technologie pro rostlinnou výrobu

- „Sklady pro ovoce, zeleninu (vč. brambor) a školkařské výpěstky (výstavba/ rekonstrukce vlastních prostor pro skladování ovoce, zeleniny a školkařských výpěstků, technologie přípravy na skladování

– technologie třídění, mytí, krájení, krouhání, chlazení a zpracování odpadů, technologie skladování – technologická zařízení pro úpravu řízené atmosféry, teploty, vzdušné vlhkosti a proudění vzduchu, technologie přípravy na expedici

– technologie třídění, balení a chlazení (příprava na expedici zboží ze skladu), zařízení na testování, diagnostiku, měření a regulaci, nezbytné zázemí stavby (související technické a sociální zázemí) atp.)

- *Sklady pro chmel (výstavba/ rekonstrukce vlastních prostor pro skladování chmele, česací technologie na chmel (stacionární), sušící technologie na chmel, hranolové lisy na chmel, technologie skladování*
- *technologická zařízení pro úpravu řízené atmosféry, teploty, vzdušné vlhkosti a proudění vzduchu, technologie přípravy na expedici*
- *technologie třídění, balení a chlazení (příprava na expedici zboží ze skladu), zařízení (ve skladech) na testování, diagnostiku, měření a regulaci, nezbytné zázemí stavby (související technické a sociální zázemí) atp.)*
- *Nosné konstrukce trvalých kultur (výstavba a rekonstrukce chmelnic, vinic, sadů, nezbytné zázemí stavby atp.) - Protikroupové systémy trvalých kultur (chmelnice, sady)*
- *Skleníky, fóliovníky, kontejnerovny (výstavba a rekonstrukce skleníků, fóliovníku, kontejneroven – včetně nezbytných technologií atp.) pro pěstování ovoce a zeleniny*
- *Další zahradnické stavby (výstavba a rekonstrukce dalších speciálních pěstebních ploch pro pěstování ovoce, zeleniny a chmele (pařeniště, stacionární kompostéry, pěstírny hub a školky na ovocné druhy včetně révy vinné a sadby chmele – včetně technologií atp.)“.*